

СҰРАҚ КІТАПШАСЫ

НҰСҚА 32609

11 СЫНЫП

Аты-жөні _____

Қала (Облыс) _____

Аудан _____

Мектеп _____ Сынып _____

Оқушының қолы _____

МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ
ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ
ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ
МАТЕМАТИКА
ФИЗИКА
ХИМИЯ
БИОЛОГИЯ
ГЕОГРАФИЯ
ТАРИХ
АДАМ. ҚОҒАМ. ҚҰҚЫҚ.
ТІЛ МЕН ӘДЕБИЕТ
АҒЫЛШЫН ТІЛІ

Подготовка к ЕНТ/КТА
ҰБТ/ТҚТ-ға дайындық
интерактивті тренинг

2017

Тесттердің жаңа форматтары қосылған (8-ден 1,2,3)
Включены новые форматы тестов (1,2,3 из 8)

«Математикалық сауаттылық»,
«Оқу сауаттылығы», сондай-ақ бейіндік пәндері
«Математическая грамотность»,
«Грамотность чтения», а также профильные предметы

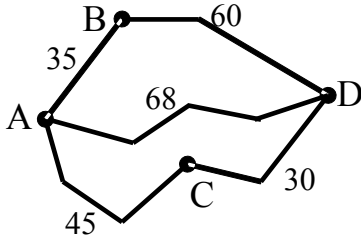

Бірнеше құрылғыда пайдалануға болады
Можно использовать на нескольких устройствах

МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

1. А қаласынан D қаласына үш түрлі жолмен жетуге болады. В қаласы арқылы өтетін жолмен жылдамдығы 38 км/сағ жүк машинасы, С қаласы арқылы жылдамдығы 50 км/сағ автомобиль, аралығында қаласы жоқ жол арқылы 34 км/сағ жылдамдықпен автобус жолға шықты. Үш көлік те бір мезгілде шықса, суретте көрсетілген арақашықтықтар бойынша қайсысы D қаласына кеш және қанша уақытта жететінін анықтаңыз (арақашықтықтар суретте км-мен көрсетілген)

- A) жүк машинасы, 1 сағат
 B) автобус, 3 сағат
 C) автомобиль, 2 сағат
 D) автомобиль, 1,5сағат
 E) жүк машинасы, 2,5 сағат
2. Бір газет парағында 4 бет болады. Өткенде газеттің бір парағында 6-шы және 19-шы беттерінің болғанын көрдім. Газетте неше бет бар?

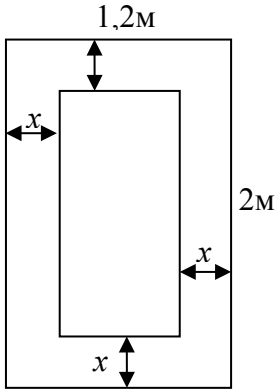
- A) 15
 B) 20
 C) 19
 D) 17
 E) 24

3. Төрт сан берілген. Олардың арифметикалық ортасы 30-ға тең, ал үшеуінің арифметикалық ортасы 20-ға тең. Кестедегі сандарды салыстырып, дұрыс тұжырымды анықтаңыз:

Төртінші санның мәні	60

- A) сол жақтағы сан үлкен
 B) оң жақтағы сан үлкен
 C) екеуі тең
 D) анықтау мүмкін емес
 E) сол жақтағы сан оң жақтағы саннан 20-ға артық

4. Бөлменің есігі жақтауларының ені бірдей болатындай етіп шыныланған. Шынының ауданы $1,8 \text{ м}^2$. Жақтаудың енін x м деп алып, шынының ауданын табуға арналған теңдеуді көрсетіңіз.

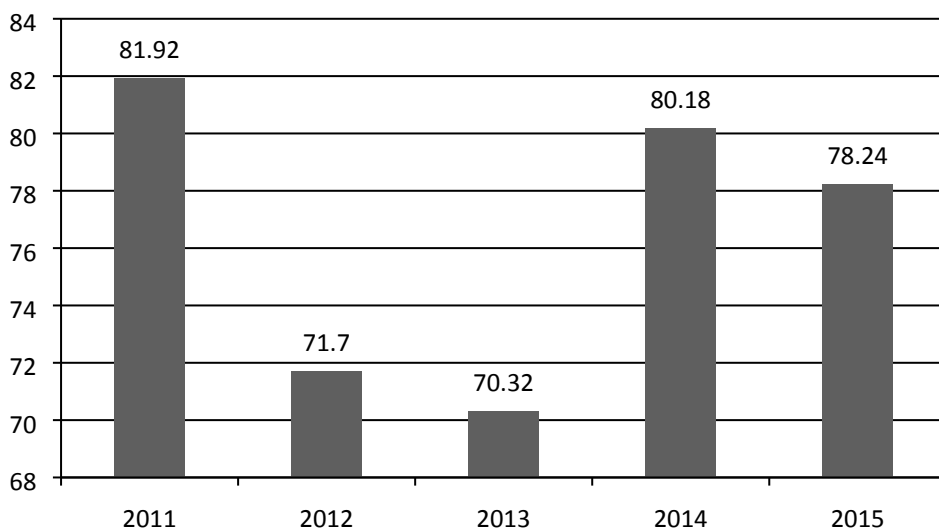

- A) $2 \cdot (2 - 2x) \cdot x = 1,8$
 B) $2 \cdot (1,2 - 2x) = 1,8$
 C) $(1,2 - 2x) \cdot (2 - 2x) = 1,8$
 D) $(1,2 - x) \cdot (2 - x) = 1,8$
 E) $(1,2 - 2x) \cdot x = 1,8$

5. Төрт жәшікке бірдей мөлшерде шай салынған. Әр жәшіктен 9 килограмнан шай алынды. Сонда барлық жәшіктердегі қалған шайды қосып есептегенде, алғашында бір жәшікке салынған шайдың мөлшеріндей болып шықты. Әрбір жәшікте неше килограмнан шай болғанын табыңыз

- A) 12 кг.
 B) 14 кг.
 C) 11 кг.
 D) 16 кг.
 E) 18 кг.

6. Төмендегі диаграммада 2011-2015 жылдардағы ҰБТ нәтижелері көрсетілген. ҰБТ нәтижесінің бірінші жылы мен бесінші жылды салыстырғанда неше пайызға өзгергенін анықтаңыз.

- A) 3,5%
 B) 2,5%
 C) 5,5%
 D) 4,5%
 E) 6,5%

7. Ауылда 1720 үй бар. 80% -үйде ит бар, ал 60% -үйде мысық бар. Ең аз дегенде қанша үйде ит те мысық та бар?

- A) 688 үйде
- B) 860 үйде
- C) 1032 үйде
- D) 992 үйде
- E) 740 үйде

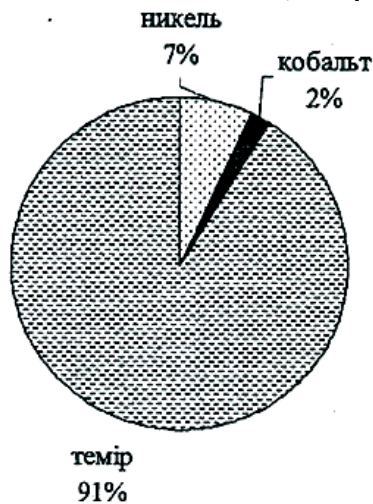
8. Арман өз компьютеріне интернеттен 35 МБ файлды 29 секунд, ал Ұлан 30 МБ файлды 27 секунд жүктесе, Қуаныш 40 МБ файлды 33 секунд жүктейді. 800 МБ өлшемді файлды жүктеу үшін жоғары жылдамдықтағы кімнің компьютерімен жүктеуге болады және неше секундта?

- A) Қуаныш, 660 с
- B) Ұлан, 620 с
- C) Арман, 660 с
- D) Арман, 580 с
- E) Ұлан, 690 с

9. Серік пен Берікте бірдей ақша бар болған. Серіктің ақшасы Беріктің ақшасынан 20 теңгеге артық болуы үшін Берік қанша теңге беруі керек?

- A) 10 теңге
- B) 25 теңге
- C) 15 теңге
- D) 20 теңге
- E) 5 теңге

10. Метеориттің құрамындағы темірдің салмағын дөңгелек диаграмма бойынша анықтаңыз, егер метеориттің салмағы 150 кг болса?

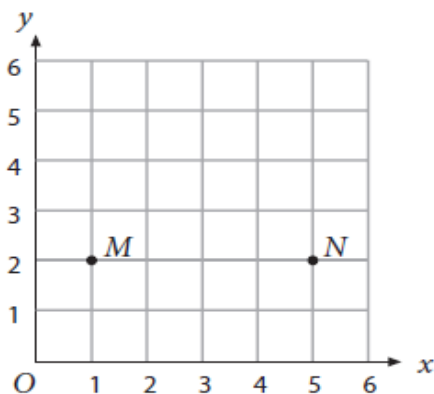

- A) 146,2 кг
- B) 145 кг
- C) 124,8 кг
- D) 136,5 кг
- E) 138,3 кг

11. Мен, апам және анам үшеуіміздің салмағымыз 140 кг. Апам мен анамның екеуінің салмағы менің салмағымнан 80 кг-ға артық. Менің салмағым неше кг?

- A) 20
- B) 80
- C) 40
- D) 36
- E) 30

12. Төмендегі суретте MNP үшбұрышы тікбұрышты үшбұрыш болу үшін P нүктесінің координатасы қандай болу керек?

- A) (5;1)
- B) (4;3)
- C) (3;6)
- D) (6;1)
- E) (0;5)

13. Ұзындығы a см, ені b см, c см тікбұрышты параллелепипедтің қаңқасын жасау үшін ұзындығы неше сантиметр сым керек?

- A) $4(a+b)+3c$
- B) $4(a+b+c)$
- C) $4a+3b+4c$
- D) $4a+3b+3c$
- E) $3(a+b+c)$

14. Балабақшада бір топтағы балалар бір-бірінен ойыншықтар сыйлады. Егер 756 ойыншық алмастырылған болса, топтағы балалар саны қанша?

- A) 25
- B) 32
- C) 40
- D) 28
- E) 30

15. Тауықтың жұмыртқасы массасына қарай 5 санатқа бөлінеді: жоғары, іріктелген, бірінші, екінші және үшінші. Төмендегі кестені қолданып, массасы 67,3 г болатын жұмыртқа қай санатқа жататынын анықтаңыз.

Санат	1 жұмыртқаның массасы, г
Жоғары	75,0 және жоғары
Іріктелген	65,0 – 74,9
бірінші	55,0 – 64,9
екінші	45,0 — 54,9
үшінші	35,0 — 44,9

- A) екінші
- B) үшінші
- C) бірінші
- D) жоғары
- E) іріктелген

16. Кестеде интернет желісінің түрі мен төлемі берілген. Тұтынушы интернет желісінде Б тарифін айына 800 МБ интернет желісін пайдаланғанда қанша теңге төлеуі керек?

Тариф түрі	Абоненттік төлем	Интернет желісінің төлемі
A	жоқ	9 тг–1 МБ
B	500МБ–3750 тг	500МБ-тан асса–1МБ–10 тг
C	600МБ–4000 тг	600МБ-тан асса–1МБ–7 тг

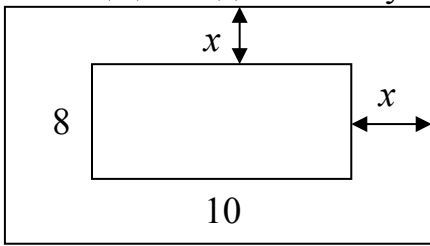
- A) 5400 теңге
- B) 6075 теңге
- C) 7200 теңге
- D) 6975 теңге
- E) 6750 теңге

17. Суретте 3x3 түрінде сандары шаршымен қоршалған. Осы шаршыдағы сандардың қосындысы 63, ал ортасындағы сан 7-ге тең. Сандардың қосындысы 126-ға тең болатын 3x3 кестесін тауып, ортасында қай сан тұрғанын анықтаңыз.

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25

- A) 14
- B) 9
- C) 17
- D) 19
- E) 18

18. Суретте ені 8 м және 10 м болатын үйдің жоспары көрсетілген. Үйдің айналасына ені бірдей плиталар төселеген. Үйдің ауданы плиталармен қоса есептегенде 100м^2 . Плитаның ені x м деп алып, үйдің ауданы мен плитаның ауданының қосындысын табуға арналған теңдеуді көрсетіңіз.

- A) $(10+2x) \cdot x=100$
 B) $8 \cdot (10+2x)=100$
 C) $(10+2x) \cdot (8+2x) \cdot x =100$
 D) $(8+2x) \cdot (10+2x) =100$
 E) $10 \cdot (8+2x) \cdot x=100$

19. Жұлдызқұрт ағашта өрмелеп барады. Алғашқы 1 сағатта ол 10 см жоғары көтерілді, екінші сағат 4 см төмен түсті, үшінші сағатта қайтадан 10 см көтеріліп, төртінші сағатта қайта 4 см төмен түсті. Осылайша ол бірнеше сағат біресе көтерілді, біресе төмен түсті. 11 сағаттан соң жұлдызқұрт неше см көтерілді?

- A) 20 см
 B) 40 см
 C) 80 см
 D) 60 см
 E) 30 см

20. $(x+y)xy=0$ екені белгілі. Келесі сандарды салыстырыңыз:

x	0

- A) сол жақтағы сан үлкен
 B) оң жақтағы сан үлкен
 C) екеуі тең
 D) анықтау мүмкін емес
 E) сол жақтағы сан оң жақтағы саннан «-»-ке үлкен

ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Тағылым отбасынан басталады

Жалпы, шаңырақ құру – күллі адамзаттық дәстүр екені түсінікті. Бірақ жер бетінде қанша халық болса, бұл дәстүрдің сипаттары да соншама сан алуан. Өйткені әр халық өзінің шаңырақ көтеру қуанышын өз тұрмыс-салттарына лайықтап, өздерінше қызықтауға тырысады. Осы үрдісті қазақ халқы да ғасырлар бойы өзгеге ұқсатпай, өздерінше дамытқаны анық. Олай болса, қазақтың шаңырақ көтеру сәтіндегі өзіндік ерекшеліктері бар.

Халқымыздың ежелгі дәстүрі бойынша, жаңадан көтерілер шаңырақтың мақсаты мен мәні ең әуелі тегіне орай үндестіріліп, ананың ризашылықтарына негізделіп шешілетін. Мұнда негізгі қағида ретінде, тектілік пен адамгершілік парыздары бағдарға алынатын. Сондықтан бұл дәстүрді қазақ халқы сонау ерте ғасырлардан бері қарай

жеті атаға дейін қыз алыспау салтымен орайластыра білгені белгілі.

«Өткенді білмей, келешекті білу мүмкін емес. Бұрынғының парқын білгендер, бүгінгінің нарқын ұғады», – деген болатын Ғабит Мүсірепов атамыз. Халқымызда бұрыннан бар, әдет-ғұрып, дәстүрге мүмкіндігінше қанық болғанымыз жөн.

Қазақ халқының салт-дәстүріндегі бір ғана бала тәрбиесіне байланысты кәде-жоралғы бойынша даналық кітабын жасаса, кейінгі ұрпаққа асыл қазына ретінде тарту етуге тұрарлықтай кітап шығар еді. Мәселен, өмірге ұрпақ жалғасы нәресте келгендегі ел қуанышының жарқын көрінісі – сүйінші, көрімдік сұрау, байғазы беру өте жарамды дәстүр емес пе? Сол перзентке арналған шілдехана, балаға ат қою, бесікке салу, бесік жыры, бесік тойы, нәрестені қырқынан шығару, тіл ашар, тұсау кесер, атқа мінгізу, сүндет тойы – осының барлығы халқымыздың тот баспайтын асыл қазынасы.

Ата-бабамыз ұрпақ тәрбиесіне аса зор мән береді. Өйткені, ұрпақ – болашақ. Оны әбден түсінген халық: «Балаңды беске дейін патшадай күт, он беске дейін қосшыңдай жұмса, он бестен кейін құрдасыңдай сыйла», – деп бүкіл тәрбиелік тағылымды үш-ақ сөзге сыйдырады. «Патшадай күт» дегені – қамқоршы бол, өсір, мәпеле, жас шыбықтай баулы дегені, «қосшыңдай жұмса» дегені – жәрдемшің ет, жұмысқа сал, буынын бекіт, еріншектерден аулақтат дегені, ал «құрбыңдай сыйла» дегені – балаңа ес кірді, ақыл иесі болды, енді оның отау құруы жақын, оның да түбі өзіңдей ұрпақ қамқоршысы болатынын естен шығарма дегені. Ал осы ұлағатты сөзде ұрыс, ренжіт, қорқыт, еңсесін түсір деген бірде-бір сөз айтылмайды. Қазақтың ұрпақ өсіру пәлсапасы, міне, осындай қарапайымдылыққа құрылған.

Табиғатқа иелік етер күші болса да, адамды өзге тіршілікпен тең ұстаған да – қазақ. Бесіктегі қимасына «асқарым, асқағым» деп емес, жан-жануармен, жәндік атаулымен тағдырластығын мойындатып, «құлыным, ботам, қошақаным» деп еркелету де, шыбынға да қиянат болмасын деп, «шыбыным» деп айналу да алдымен қазаққа тән. Бүкіл болмысы, шыбын жаны перзенттің үстінде болған қазақтың баласын шамадан тыс тойындырып, ошақтың түбінде қорғаштағаны да ешбір тарихта жоқ. Жеті жасар айдарлысын жауға аттандырып, он бесіндегі ұлына ел басқартқан халық бұл!

1. Мәтін мазмұны бойынша дұрыс нұсқасын көрсетіңіз.

Барлық адамзатқа тән дәстүр –

- A) тұсау кесу
- B) сүйінші сұрау
- C) шаңырақ құру
- D) баланы бесігіне салу
- E) байғазы беру

2. Мәтінге сәйкес сөйлемді дұрыс аяқтаңыз.

Қазақтың шаңырақ құрудағы негізгі салты –

- A) тектілік парыздарын сақтау
- B) жеті атаға дейін қыз алыспау
- C) адамгершілік парыздарын сақтау
- D) жеті атаға дейін ауылдас қыздарды алмау
- E) ұрпақ тәрбиесіне көңіл бөлу

3. Мәтінге сәйкес нұсқаны табыңыз.

Белгілі жазушының айтқан сөздерінің мағынасы.

- A) Өткенді де, бүгінгіні де білу парызымыз.
- B) Өткенді білмегенмен келешекті білу керек.
- C) Бұрыңғыны білмесе де, бүгінгіні білу керек.
- D) Тарихты білмеген адам бүгінгіні дұрыс бағалай алмайды.
- E) Өткенді ғана білу керек.

4. Мәтін мазмұнына орай толық және нақты нұсқаны таңдаңыз.

Шаңырақ көтеру ...

- A) ата-анасының жағдайына байланысты
- B) ата-анасының көңіл-күйіне негізделеді
- C) ата-ананың ризашылығына негізделеді
- D) тегіне, ата-анасының көңілдеріне байланысты
- E) туған-туыстарының талап-тілегіне байланысты

5. Сөйлемді жалғастырыңыз.

Әр халық шаңырақ құру салтын ...

- A) жағдайына қарай лайықтайды
- B) даму жағдайымен байланыстырады
- C) әдет-ғұрпына қарай ыңғайлайды
- D) жалпыға ортақ салты бойынша қызықтайды
- E) қоғамның талабымен байланыстырады

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Ғалым туралы естелік

Омбыдағы Кадет корпусында Шоқан Потанинмен дос болады. Потанин – қазақ халқының ауыз әдебиетін зерттеуші, ғалым Шоқан туралы естеліктерінде былай деп жазады: «...Мен Шоқанмен корпусқа оқуға келгенде таныстым. Ол орысша білмеді, мен қазақша білмедім. Бірақ Шоқан орыс тілін тез үйреніп алды. Екеуміз де кітап оқуды жақсы көрдік, әсіресе саяхатшылар туралы кітапқа қатты қызығатынбыз, сондықтан екеуміз жақсы дос болып кеттік.

Мен қазақ даласы мен географиясы туралы білгенімді дәптерге жазып жүрдім. Шоқан сол жазуларды өз әңгімесімен толықтырады. Сөйтіп, біз қазақтардың бүркітпен аңға шығуын толық жаздық.

Шоқан кейіннен оқуда орыс достарынан да озып кетті. Ақылды, дарынды балаға үлкендер де қызыға қарайтын. Демалыс күндері оны офицерлер мен Сібір шенеуніктері үйлеріне шақыратын. Ол қаладағы өнерлі, білімді адамдармен көп араласып тұрды.

Шоқан өте көп оқитын, саяхатшы болуды армандайтын. Қаладағы кітапханадан кітап алу сол кезде тек Шоқанға ғана рұқсат етілді. Ол әкелген кітаптарды мен де оқитынмын. Біз Шоқаннан үлкен болсақ та, білім жағынан ол бізден әлдеқайда жоғары еді. Корпус оқушылары үшін Шоқан «Еуропаға ашылған терезе» секілді еді».

6. Мәтінге сәйкес келмейтін ақпаратты таңдаңыз.

- A) Ш.Уәлиханов Кадет корпусында оқыды.
- B) Шоқан Потанинмен жақын жолдас болды.
- C) Потанин Шоқаннан бірнеше жас кіші болды.
- D) Екі дос саяхатшылар туралы кітаптарды көп оқитын.
- E) Шоқан саяхатшы болуды армандайтын.

7. Мәтінде жауабы бар сұрақты таңдаңыз.

- A) Шоқан Омбыда қайда тұрды?
- B) Шоқан кітапханада кіммен танысты?
- C) Шоқан мен Потанин қалай дос болды
- D) Шоқанның саяхатқа кімдермен барды?
- E) Шоқан Кадет корпусына неше жасында келді?

8. Мәтінге сәйкес ақпаратты таңдаңыз.

- A) Шоқан өте дарынды, алғыр еді.
- B) Шоқан ешкімге сырын айтпайтын.
- C) Шоқанның достары қазақша жақсы білді.
- D) Шоқан дарынды балаларға қызыға қарайтын.
- E) Шоқан орыс тілін меңгеруде өте қиналды.

9. Мәтіндегі басты тірек сөздерді табыңыз.

- A) Омбы, естелік, саяхат
- B) Қазақ, Шоқан, география
- C) Шоқан, Потанин, дос, оқу
- D) Шоқан, кітапхана, Еуропа
- E) Кадет, Шоқан, кітапхана

10. Мәтіндегі негізгі ойды анықтаңыз.

- A) Шоқанның орыс тілін тез меңгеруі
- B) Шоқанның саяхатшы болуды армандауы
- C) Оқу кезіндегі Шоқанның зеректік танытуы
- D) Шоқанның корпус оқушыларынан ерекшелігі
- E) Шоқанның достарына адал болуы

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Анам, әкем және мен циркке билет алу үшін кезекте тұрған едік. Сәлден соң кезегіміз жылжып билет кассасымен арамызда бір ғана жанұя қалған еді. Бұлардың 12 жасқа жетпеген 8 балалары бар екен. Баршылық ішінде өмір сүрмейтіні байқалып тұр. Үстеріндегі киімдері бағалы емес-ті, бірақ тап-таза. Балалар әкесінің артынан екі-екіден қол ұстасып, тәрбиелі түрде қатармен тұрды. Жүздерінен қуаныш, қобалжу сезімдері білінеді. Пілдерді көретінін, қызықты, ерекше нәрселер болатынын бір-біріне айтып жатты. Бұрын-соңды циркке бармағандары сөздерінен білініп тұр. Анасы мен әкесі мақтанышпен қол ұстасып, ең алда тұрды. Кассир әкеге қанша билет керектігін сұрады. Әке: «Екі ересек билет және сегіз балалар билетін беріңізші», – деді. Кассир билеттердің құнын айтқанда, анасының қолы әкесінің қолын жібере салды. Басы салбырап қабағы түсті. Әкенің еріндері дірілдеп, кассирге жақындай түсіп: «Қанша дедіңіз?» – деп сұрады. Кассир билеттердің бағасын қайталап айтты. Ол кісінің оншалықты ақшасы жоқ еді. Енді балаларына бұрылып, оларды циркке алып кіруге ақшасының жетпейтінін қалай айта алар еді?!

Әкем мұны сезіп, қалтасынан 2000 теңге шығарып жерге түсірді. Әкем жерге еңкейіп жатып, әлгі кісіні түртіп: «Кешіріңіз, мына ақша қалтаңыздан түсіп қалды», – деді. Кісі мән-жайды түсінген еді. Әкемнің көздеріне қарап тұрып қалды. Әкем жерден алған ақшаны оның қолына ұстатты. Еріндері дірілдеген күйі: «Рахмет, көп-көп рахмет, мырзам. Бұл ісіңіздің мен және жанұям үшін маңызы өте зор», – деді.

Цирктен кейін әкеммен машинамызға мініп үйге қайтқанымызда қуанышымыз бұрынғыдан арта түсті.

11. Мәтінді кім баяндауда, көрсетіңіз.

- A) Әкесі
 B) Баласы
 C) Қарт кісі
 D) Кассир
 E) Анасы
12. Мәтіннің айтпақ болған негізгі ойын анықтаңыз:
 A) Шынайы дос болу
 B) Байлықты босқа шашпау
 C) Қарапайымдылықты жоғалтпау
 D) Жарлыларды дәріптеу
 E) Адамгершілікке тәрбиелеу
13. Балалардың бұрын-соңды циркке бармағандарын қайдан білгенін көрсетіңіз.
 A) Ақшалары жетпегенінен
 B) Өзара әңгімесінен
 C) Кассирдің сөзінен
 D) Әкенің еріндері дірілдегінен
 E) Анасы әкесінің қолын жібере салғанынан
14. Мағынасы мәтіннің мазмұнында кездеспейтін мақал-мәтелді табыңыз.
 A) Кісіні кейде таршылық сынайды, кейде баршылық сынайды.
 B) Адамгершілік – ардақты есім.
 C) Аш бала тоқ баламен ойнамайды.
 D) Жақсылық қылсаң, жаның жадырайды.
 E) Ақылды адам айтқызбай біледі, Ақ сұңқар қаққызбай іледі.
15. Мәтінге қарап, төмендегі жауаптардың дұрысын белгілеңіз.
 A) Балалардың саны белгілі: оның төртеуі ұл, төртеуі қыз.
 B) Балаларына ақшасының жетпейтінін айтты, бірақ неше теңге жетпей тұрғанын айта алмады.
 C) Анасының қолы әкесінің қолын жібере салды да, өз қалтасынан ақша берді.
 D) Бұрын-соңды циркке бармаса да, пілдерді көргенін айтып жатты.
 E) Менің әкем ақылдылықпен оның балаларына білдірмей, ол кісіге көмектесті.

Мәтінді оқып, төмендегі тапсырмаларды орындаңыз.

Айтыс

Бәйгеге ат қосқандай қай ат озар екен, балуандар күрескенде қайсысы жығар екен деп халық қатты толқымай ма?! Ақындар айтысқан кезде жұрт осындай күй кешеді. Ол ақындар айтысының тыңдаушыларға ететін айрықша әсеріне байланысты. Ақындар айтысы-екі ақынның сөз өнерімен сайысы, жыр мерекесі.

Ақындық айтыс әуелде есте жоқ ескі замандардағы тұрмыстық әдет, рәсімдердің негізінде пайда болған. Ертедегі ата-бабаларымыз тұрмыстағы әр алуан той-думанды көңілді өткізу үшін неше түрлі рәсімдерді ойлап шығарған. Мысалы, бір ауыл қыз айттыру керек десек, жігіт жағзынан арнайы кісілер барып құда түсетін. Екі жақ құдалар бір-бірлерінің кескін-келбетін, әдет-ғұрпын, байлық-кедейлігін, әртүрлі мінез-құлықтарын әзіл-қалжыңға айналдыратын әдеттері болған. Алғашында ол қарасөзбен басталып, бірте-бірте шешендік сайыс, ақырында өлең-

жырмен айтылатын, ақындық айтысқа ауысқан. Сондай-ақ тағы басқа тойларда, ас бергенде көкпар, қыз қуу, ат бәйгесі, балуан күресі сияқты ақындар айтысы да той-думанның қызығы мен көркіне айналған. Мұнда нағыз ақындар елдің елдігін, жақсы мен жаманды ортаға салған.

Айтыс ақындықтың мектебі десе де болады. Айтысқа жас, кәрі, ер, әйел демей, өнері бар барша қауым қатыса алады. Айтыстың негізгі салмағы да, түйіні де өмір шындығы. Бетпе-бет келген екі ақын да сол орайда жеңудің сан алуан жолдарын, амал-тәсілдерін қарастырады. Ә дегенен амандасу, ел жағдайын сұраудың өзінде айтыс боларлық түйін, сын тағарлық мәселелер іздестіріледі. Солардың ішіндегі ойы алғыр, дарындылары кейін сөрелі үлкен айтыстарға түсетін.

16. Ақындар айтысының маңыздылығы неде?

- A) өткір тілімен, айшықты ойымен тыңдаушыны баурап алу
- B) қарсыласын жеңу
- C) көпшілік алдында өзін көрсету
- D) халық алдында беделді болу
- E) екі адамның әңгіме айтуы

17. Мәтіндегі ақындар айтыстарында айтылатын мәселелер:

- A) өзінің байлығы туралы
- B) қыз бен жігіттің махаббаты
- C) халықтың мұң-мұқтажы, қал-жағдайы
- D) байларды мақтау
- E) жастық шақ, кәрілік туралы

18. Ақындық айтыстың ең алғашқы нұсқасы қалай пайда болған?

- A) өтірік өлеңмен
- B) мақал айтумен
- C) жаңылтпаш айтумен
- D) қара сөз айтумен
- E) жұмбақ жасырумен

19. Мәтіндегі негізгі түйіндіой:

- A) ақындардың өнерін дәріптеу
- B) күйшілік өнерді көрсету
- C) жыршылық дәстүр туралы
- D) ақындар айтысының халық үшін маңызы жоғары екендігін айту
- E) құда түсу дәстүрін көрсету

20. Мақалды жалғастыр: *Ақынның тілі қылыштан өткір, ...*

- A) сөзден нәзік
- B) пышақтан нәзік
- C) сүйектен өтеді
- D) тастан қатты
- E) қылдан нәзік

ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫ

1. Неолиттік Сексеуіл тұрағы орналасқан аймақ:

- A) Батыс Қазақстан облысы
- B) Солтүстік Қазақстан облысы
- C) Ертіс өңірі
- D) Қызылорда облысы
- E) Қостанай облысы

2. Ежелгі Үйсін мәдениетінің хронологиялық шеңбері:
 - A) 300 жылдай
 - B) 200 жылдай
 - C) 500 жылдай
 - D) 700 жылдай
 - E) 400 жылдай
3. Зайсан ауданы жерінде патша қорғандарының ең көп шоғырланған жері:
 - A) Бесшатыр ескерткіштері
 - B) Берел ескерткіштері
 - C) Аралтөбе ескерткіштері
 - D) Шілікті ескерткіштері
 - E) Тарбағатай ескерткіштері
4. М.Қашқаридың Түрік тілдерін салыстыра зерттеушілерінің көшбасшысы деп пікір айтқан ғалым:
 - A) Н.Карамзин
 - B) П.Паллас
 - C) А.Кононов
 - D) А.Левшин
 - E) Н.Баскаков
5. Батыс Сібір бірлестігінде басты рөл атқарған тайпа:
 - A) Маңғыттар
 - B) Керейлер
 - C) Наймандар
 - D) Дулаттар
 - E) Арғындар
6. Төменарық кентінің солтүстік-батысында 8 шақырым жерде орналасқан:
 - A) Көкесене
 - B) Алаша хан
 - C) Қожа Ахмет Йасауи
 - D) Тектұрмас
 - E) Арыстан баб
7. XV ғасырдағы Сыр бойындағы қалалар үшін болған шайқас нәтижесінде Сығанақ, Созақ, Сауран қалалары қарады:
 - A) Шайбани ханға
 - B) Қазақ хандығына
 - C) Темір әулетіне
 - D) Сібір хандығына
 - E) Моғолстанға
8. Қазақ хандығының Шайбани хан әулетімен бейбіт қатынас орнату барысында, Хақназар бұл қаланы алуға бағытталған соғыс қимылдарын тоқтатты:
 - A) Бұхараны
 - B) Самарқанды
 - C) Түркістанды
 - D) Үргенішті
 - E) Ташкентті
9. XVII ғасырда қазақ жеріне қауіп төндірген мемлекет:
 - A) Жоңғар хандығы
 - B) Қоқан хандығы

- C) Хиуа хандығы
D) Бұқар хандығы
E) Цинь империясы
10. Әбілқайыр ханнан кейін Кіші жүздің солтүстік-батыс өңіріне хан болды
A) Нұралы.
B) Батыр.
C) Ералы.
D) Барақ.
E) Айшуақ.
11. Исатай Тайманұлы басқарған көтеріліске түрткі болған жағдай:
A) Исатайдың 1823 жылы тұтқындалуы.
B) 1836 жылы Махамбет ауылының тоналуы.
C) 1833 жылы Қарауылқожа Бабажанұлының Каспий теңізі өңіріне билеуші болып тағайындалуы.
D) Жәңгір ханның Исатайдың соңына түсуі.
E) Жәңгір ханның Исатайды тұтқындау туралы шешімі.
12. 1886 жылғы Ереже бойынша ірі қалаларда құрылды:
A) Губерниялық басқармалар
B) Полиция приставтары
C) Полиция басқармалары
D) Уездік басқармалар
E) Шекаралық басқармалар
13. 1866 жылы Бұхар хандығының солтүстігіндегі қазақтар өзбектермен қатар билігін мойындады:
A) Цинь империясының
B) Ресейдің
C) Хиуаның
D) Жоңғарияның
E) Қоқанның
14. 1812 жылы Ертіс шебінің полктері қатысқан қанды шайқас:
A) Мангеймдегі
B) Орынбордағы
C) Франкфурттағы
D) Бородино түбіндегі
E) Веймар түбіндегі
15. 1836 жылы қазақтар үшін интернаты бар училище ашылған қала:
A) Орал
B) Өскемен
C) Семей
D) Петропавл
E) Ақмола
16. 1914 жылы Қазақстанға қоныстанған халықтар санының өсуі:
A) 110 есеге
B) 218 есеге
C) 211 есеге
D) 188 есеге
E) 153 есеге
17. *«Қазақ-қырғыз осы көтерілісте көп адамын өлтіріп, шаруасын күйзелтсе де, келешекке қандай ел екенін білдірді»* деп жазды:

- А) М.Дулатов
 В) А.Байтұрсынов
 С) С.Сейфуллин
 Д) М.Жұмабаев
 Е) Ә.Бөкейханов
18. Қазақ АКСР-ның құрылғанын жариялаған құжат:
 А) КСРО Конституциясы.
 В) Құрылтай съезінің резолюциясы.
 С) “Қазақ АКСР-ның құрылуы жөніндегі” декрет.
 Д) Қазақ АКСР-ның құрылуы туралы Заң.
 Е) Қазақ АКСР-ның Конституциясы.
19. Нарықтық қатынастардың нығаюына байланысты салықтың ақшалай формасы енгізілді:
 А) 1925 жылы ақпанда
 В) 1924 жылы қаңтарда
 С) 1922 жылы маусымда
 Д) 1923 жылы сәуірде
 Е) 1926 жылы наурызда
20. Полковник Ғани Сафиуллин бастаған 73-гвардиялық дивизия ерлік көрсетті:
 А) Мәскеу түбінде
 В) Ленинград түбінде
 С) Сталинград түбінде
 Д) Курск түбінде
 Е) Берлин түбінде

МАТЕМАТИКА

1. Өрнекті ықшамдаңыз: $84x:7+(107x+37x):12$
 А) $10x$
 В) $20x$
 С) $100x$
 Д) $39x$
 Е) $24x$
2. Тендеулер жүйесінің шешімдерінің $\frac{y}{x}$ қатынасын табыңыз:

$$\begin{cases} 2\sqrt{x-4} + \sqrt{3y+1} = 15 \\ 3\sqrt{x-4} - 2\sqrt{3y+1} = -2 \end{cases}$$

 А) $\frac{1}{2}$
 В) $\frac{4}{5}$
 С) $\frac{1}{4}$
 Д) $\frac{3}{4}$
 Е) $\frac{2}{3}$

3. Моторлы қайық су ағысының бойымен 28 км, ағысқа қарсы 25 км жүзгенде тынық суда 54 км жүзгендегідей уақыт жұмсады. Егер ағыстың жылдамдығы 2 км/сағ болса, моторлы қайықтың тынық судағы жылдамдығын табыңыз.

- A) 11 км/сағ.
- B) 12 км/сағ.
- C) 13 км/сағ.
- D) 10 км/сағ.
- E) 14 км/сағ.

4. Теңдеуді шешіңіз: $x \cdot 3^{x-1} + 3 \cdot 3^{\sqrt{3-x}} = 3^x + x \cdot 3^{\sqrt{3-x}}$.

- A) 2; 3.
- B) -2; 3.
- C) -2; -3.
- D) 3.
- E) 2; -3.

5. Өрнектің мәнін табыңыз: $\left(7^{\frac{\log_7 5}{\log_5 7}} - 5^{\frac{1}{\log_5 7}} + 3^{\log_3 64} \right)^{\frac{1}{3}}$

- A) 4
- B) 8
- C) 5
- D) 6
- E) 3

6. x -тың қандай мәнінде мына $y = \sqrt[4]{10+x} - \sqrt{2-x}$ функция оң мән қабылдайды?

- A) (-1; 2].
- B) [-10; 2].
- C) (-1; 6).
- D) [-10; 6).
- E) [2; 6).

7. $\begin{cases} \frac{2^{3x}}{4(\sqrt{2})^{2x-1}} > \frac{1}{\sqrt{8}}, \\ \left(\frac{1}{3}\right)^{|x-4|} < \frac{1}{9} \end{cases}$ теңсіздіктер жүйесінің шешімін табыңыз:

- A) (2;6)
- B) (0;2) \cup (6; ∞)
- C) (6; ∞)
- D) $(-\frac{3}{4}; 2) \cup (6; \infty)$
- E) (1;2) \cup (6; ∞)

8. Егер $\sqrt[4]{x} - \frac{1}{\sqrt[4]{x}} = 1$ болса, онда $\sqrt{x} + \frac{1}{\sqrt{x}}$ табыңыз.

- A) 1.

- B) -3.
 C) 3.
 D) 2.
 E) -1.

9. $y = \sin\left(\frac{x}{2} - \frac{\pi}{4}\right) - \frac{\sqrt{2}}{2}$ функциясының графигі абсцисса осінен төмен

жатқандағы x -тің мәнін табыңыз.

- A) $[-2\pi + 4\pi n; \pi + 4\pi n], n \in \mathbb{Z}$
 B) $\left(-\pi + 2\pi n; \frac{\pi}{2} + 2\pi n\right), n \in \mathbb{Z}$
 C) $(\pi + 4\pi n; 2\pi + 4\pi n), n \in \mathbb{Z}$
 D) $(-2\pi + 4\pi n; \pi + 4\pi n), n \in \mathbb{Z}$
 E) $\left(-\frac{5\pi}{4} + 2\pi n; \frac{\pi}{4} + 2\pi n\right), n \in \mathbb{Z}$

10. $2\cos^2 2x + 5\sin 2x - 4 = 0$ теңдеуінің шешімдерінің тек $\left[\frac{\pi}{2}; \frac{3\pi}{2}\right]$ аралығына

тиісті мәндерін табыңыз.

- A) $\frac{11\pi}{12}$.
 B) $\frac{13\pi}{12}; \frac{17\pi}{12}$.
 C) $\frac{7\pi}{12}$.
 D) Жауабы жоқ.
 E) $\frac{4\pi}{3}; \frac{13\pi}{2}$.

11. Теңсіздікті шешіңіз: $\left|\operatorname{ctg}\left(\frac{\pi}{4} - \frac{x}{2}\right)\right| \leq \sqrt{3}$

- A) $\left[\frac{5\pi}{6} + 2\pi n; \frac{5\pi}{2} + 2\pi n\right], n \in \mathbb{Z}$
 B) $\left(\frac{5\pi}{6} + 2\pi n; \frac{13\pi}{6} + 2\pi n\right), n \in \mathbb{Z}$
 C) $\left(\frac{\pi}{6} + 2\pi n; \frac{5\pi}{6} + 2\pi n\right), n \in \mathbb{Z}$
 D) $\left[\frac{5\pi}{6} + 2\pi n; \frac{13\pi}{6} + 2\pi n\right], n \in \mathbb{Z}$
 E) $\left[\frac{5\pi}{6} + 2\pi n; \frac{3\pi}{2} + 2\pi n\right], n \in \mathbb{Z}$

12. Геометриялық прогрессияда $b_1 + b_3 = 17, b_2 + b_4 = 68$ болса, S_7 табыңыз.

- A) 5461
 B) 4865
 C) 5217
 D) 5369
 E) 4903

13. $\varphi(x) = xe^{-3x}$ функциясының өсу аралығын табыңыз.

A) $[\frac{1}{3}; \infty)$

B) $(-\infty; \frac{1}{3}]$

C) $(-\infty; \infty)$

D) $(-\infty; -\frac{1}{3}]$

E) $[-\frac{1}{3}; \infty)$

14. Функцияның туындысын табыңыз: $f(x) = \left(\cos^2 \frac{\pi}{4} - \sin^2 \frac{\pi}{4}\right)x^3 + \left(\sin \frac{\pi}{6}\right)x^2$.

A) $\frac{3\sqrt{2}}{2}x$.

B) $3x^2 + 2x$.

C) $\frac{\sqrt{3}}{2}x$.

D) $\frac{3}{2}x^2$.

E) x .

15. $f(x) = \sin^4 2x$ функциясының алғашқы функциясының жалпы түрін анықтаңыз.

A) $F(x) = \frac{3}{8}x - \frac{1}{8}\sin 4x + \frac{1}{64}\sin 8x + C$

B) $F(x) = \frac{3}{8}x + \frac{1}{8}\sin 4x + \frac{1}{64}\sin 8x + C$

C) $F(x) = \frac{3}{8}x + \frac{1}{8}\sin 4x - \frac{1}{64}\sin 8x + C$

D) $F(x) = x + \sin 4x - \sin 8x + C$

E) $F(x) = x - \sin 4x - \sin 8x + C$

16. Теңдеулер жүйесін шешіңіз:
$$\begin{cases} 3^{x+2} + y = 2 \\ 2 \cdot 3^x - y = 9 \end{cases}$$

A) $(-7; 0)$

B) $(0; -7)$

C) $(0; -5)$

D) $(-5; 0)$

E) $(-7; -5)$

17. Теңсіздіктер жүйесін шешіңіз:
$$\begin{cases} x^2 + x + 1 \geq -1 - 4x - x^2, \\ |x| < 6 \end{cases}$$

A) $(-6; 2) \cup (6; +\infty)$.

B) $(-2; -0,5) \cup (6; +\infty)$.

C) $(-6; -2] \cup [-0,5; 6)$.

D) $(-\infty; -6) \cup (-2; -0,5)$.

E) $(-6; -2) \cup (-0,5; 6)$.

18. Үшбұрыштың бір қабырғасы 6, ал оған іргелес бұрыштары 30° және 45° .

Үшбұрыштың басқа қабырғаларын табыңыз.

A) $6(\sqrt{3}-1)$; $3\sqrt{2}(\sqrt{3}-1)$

B) $4(\sqrt{3}-1)$; $2\sqrt{2}(\sqrt{3}-1)$

C) $5(\sqrt{3}-1)$; $2,5\sqrt{2}(\sqrt{3}-1)$

D) $7(\sqrt{3}-1)$; $3,5\sqrt{2}(\sqrt{3}-1)$

E) $3(\sqrt{3}-1)$; $1,5\sqrt{2}(\sqrt{3}-1)$

19. Кубтың диагоналы a . Осы кубқа сырттай сызылған цилиндрдің көлемін табыңыз:

A) $\frac{\pi a^3}{6\sqrt{3}}$

B) $\frac{\pi a^3}{4\sqrt{2}}$

C) $\frac{\pi a^3}{6\sqrt{2}}$

D) $\frac{\pi a^3}{5\sqrt{2}}$

E) $\frac{\pi a^2}{6\sqrt{3}}$

20. $y = \log_3 x$ функциясының графигі мен $y = 1$ түзуінің қиылысуы арқылы пайда болған сүйір бұрышты есептеңіз.

A) $\alpha = \operatorname{arctg} \left(\frac{3}{2 \cdot \ln 2} \right)$

B) $\alpha = \operatorname{arctg} (\log_3 2)$

C) $\alpha = \operatorname{arctg} \left(\frac{1}{3 \cdot \ln 3} \right)$

D) $\alpha = \operatorname{arctg} \left(\frac{1}{2 \cdot \ln 3} \right)$

E) $\alpha = \operatorname{arctg} \left(\frac{2}{3 \cdot \ln 3} \right)$

21. Мәні 23,3 болатын өрнекті көрсет:

A) $\frac{15}{6} + \frac{5}{3} + \frac{5}{6} + \left(\frac{17}{5} + \frac{47}{40} \right) \cdot 4$

B) $5 + \left(\frac{17}{5} + \frac{47}{40} \right) \cdot 4$

C) $\frac{15}{6} + \frac{5}{6} + \left(\frac{17}{5} + \frac{47}{40} \right) \cdot 4$

D) $\frac{15}{6} + \frac{5}{6} + \left(\frac{17}{5} + \frac{47}{40} \right) : 4$

E) $12,5 : 6,25 + 3 + \left(\frac{17}{5} + \frac{47}{40} \right) \cdot 4$

$$F) 5 + \left(\frac{17}{5} + \frac{47}{40} \right) : 4$$

$$G) 12,5 \cdot 6,25 + 3 + \left(\frac{17}{5} + \frac{47}{40} \right) \cdot 4$$

$$H) 12,5 : 6,25 + 3 + 4$$

22. $\begin{cases} 2\sqrt{x} + \sqrt{y} = 13 \\ x - y = 16 \end{cases}$ теңдеулер жүйесінің шешімі $(x; y)$ болса, онда:

$$A) \sqrt{x} \cdot \sqrt{y} = 15$$

$$B) \sqrt{x} - \sqrt{y} = 5$$

$$C) \sqrt{x} + \sqrt{y} = 9$$

$$D) \sqrt{x} + \sqrt{y} = 8$$

$$E) \sqrt{x} \cdot \sqrt{y} = 16$$

$$F) \sqrt{x} + \sqrt{y} = 5$$

$$G) \sqrt{x} - \sqrt{y} = 4$$

$$H) \sqrt{x} \cdot \sqrt{y} = 9$$

23. Тапсырманы шебер 45 минутта, ал оның шәкірті 1,5 сағатта орындайды. Алғашқыда шебер 15 минут жұмыс істеді. Сонан соң тапсырманың қалғанын шебер шәкіртімен бірлесіп орындады. Сонда:

A) шебердің шәкіртімен бірлесіп істеген уақыты 25 мин

B) шебердің шәкіртімен бірлесіп істеген уақыты 15 мин

C) тапсырмаға кеткен барлық уақыт 55 мин

D) тапсырмаға кеткен барлық уақыт 25 мин

E) тапсырмаға кеткен барлық уақыт 45 мин

F) тапсырмаға кеткен барлық уақыт 35 мин

G) шебердің шәкіртімен бірлесіп істеген уақыты 20 мин

H) шебердің шәкіртімен бірлесіп істеген уақыты 10 мин

24. Теңдеуді шешіңіз: $11^{\sin 2x} = 1$. Осы теңдеудің түбірлері бола алатын x -тің мәндерін көрсетіңіз.

$$A) \frac{\pi}{3}$$

$$B) 0$$

$$C) \frac{5\pi}{6}$$

$$D) \frac{\pi}{6}$$

$$E) \frac{2\pi}{3}$$

$$F) \frac{3\pi}{2}$$

$$G) \frac{\pi}{4}$$

H) $\frac{\pi}{2}$

25. $\log_{32} x + \log_{16} x + \log_8 x = 3\frac{11}{12}$ теңдеуіне эквивалентті теңдеу:

A) $\log_{32} x = 1$

B) $\lg(3x - 2) + \lg(x - 5) = 1$

C) $\lg(x - 2) + \log_{100}(3x - 4) = 11$

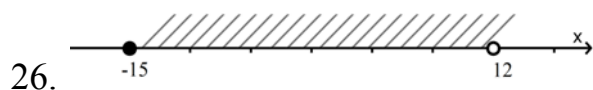
D) $\log_4(5x + 22) = 4$

E) $\left(\frac{1}{3} + \frac{1}{4} + \frac{1}{5}\right) \log_2 x = 3\frac{11}{12}$

F) $\lg(3x) = 1$

G) $\lg x + \log_{16} x + \log_8 x = 3\frac{11}{12}$

H) $\log_2(3x - 2) = 5$

Жоғарыда көрсетілген шешім төмендегі теңсіздіктердің қайсысына сай?

A) $x \leq 3x - 4 < 14$

B) $-25 \leq 2x - 25 < 20$

C) $5 \leq 3x - 31 < 14$

D) $-5 \leq \frac{x}{3} < 4$

E) $-29 \leq 2x + 1 < 25$

F) $-3 \leq x + 12 < 2x$

G) $25 \leq 2x - 3 < 33$

H) $-15 \leq x - 1 < 30$

27. $\frac{x^2 + 5x}{\log_{0,3}(x + 2)} > 0$ шешімінде жатқан интервал:

A) $(-1; 5,5)$

B) $(-1; 5)$

C) $(-1; 2)$

D) $(-1; 0)$

E) $(-1; 1)$

F) $(-1; 6,5)$

G) $(-1; -0,5)$

H) $(-0,5; 0)$

28. Егер $\cos \alpha = -\frac{1}{2}$ және $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$ екендігі белгілі болса, $\sin \alpha$, $\operatorname{tg} \alpha$, $\operatorname{ctg} \alpha$ мәндерін көрсетіңіз.

A) $\frac{1}{2}$

B) -1

C) $-\frac{1}{2}$

D) 1

E) $-\sqrt{3}$

F) $-\frac{\sqrt{3}}{2}$

G) $\frac{-\sqrt{3}}{3}$

H) $\frac{\sqrt{3}}{2}$

29. $\sin \frac{x}{18} = \frac{1}{2}$ теңдеуінің шешімі бола алатын сан:

A) -3π

B) π

C) $\frac{\pi}{2}$

D) 2π

E) -15π

F) 3π

G) 39π

H) -38π

30. $\sqrt{3}\operatorname{tg} 2x < 1$ теңсіздігінің шешіміне кіретін интервал:

A) $\left(\frac{\pi}{2}; \frac{3\pi}{4}\right)$

B) $\left(-\frac{5\pi}{12}; -\frac{\pi}{4}\right)$

C) $\left(-\frac{\pi}{2}; \frac{\pi}{2}\right)$

D) $\left(-\frac{3\pi}{4}; -\frac{5\pi}{12}\right)$

E) $\left(\frac{\pi}{4}; \frac{7\pi}{12}\right)$

F) $\left(-\frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{12}\right)$

G) $\left(\frac{\pi}{12}; \frac{\pi}{4}\right)$

H) $\left(-\frac{\pi}{2}; -\frac{\pi}{4}\right)$

ФИЗИКА

1. Мотоциклші алғашқы 2 сағатта 90 км жол жүрді, ал келесі 3 сағатта 50 км/сағ жылдамдықпен жүріп отырды. Жол бойындағы орташа жылдамдықтың мәні

A) 48 км/сағ.

B) 100 км/сағ.

C) 60 км/сағ.

D) 80 км/сағ.

Е) 70 км/сағ.

2. Серіппе қатандықтары k_1 және k_2 екі серіппе тізбектей қосылғанда, жүйенің жалпы қатандығы ($k_1 < k_2$)

A) $k > k_1$

B) $k < \frac{k_1 k_2}{k_1 + k_2}$

C) $k > k_2$

D) $k > \frac{k_1 k_2}{k_1 + k_2}$

E) $k < k_1$

3. Серіппеге ілінген жүктің тербеліс амплитудасы 4 см. Кинетикалық энергиясы толық энергиясының жартысына тең болғанда дененің тепе-теңдік күйінен ығысуы

A) $\approx 2,8$ см

B) $\approx 3,8$ см

C) $\approx 1,45$ см

D) $\approx 0,9$ см

E) $\approx 1,9$ см

4. Жылдамдығы 5 м/с массасы 8 т вагон 2 м/с жылдамдықпен келе жатқан массасы 7 т вагонды қуып жетеді. Егер соқтығысу серпімсіз болса, соқтығысқаннан кейінгі вагондардың жылдамдығы

A) 36 м/с.

B) 0,36 м/с.

C) 3,6 м/с.

D) 0,036 м/с.

E) 360 м/с.

5. Массасы 120 г жез калориметрдің ішінде температурасы 10°C , массасы 200 г су бар. Осы суға массасы 150 г, температурасы 100°C металл құймадан жасалған дене салынды. Сонда калориметрдегі температура 20°C болды. Құйманың меншікті жылу сыйымдылығы ($c_{\text{су}} = 4200 \text{ Дж/кг} \cdot ^\circ\text{C}$; $c_{\text{к}} = 380 \text{ Дж/кг} \cdot ^\circ\text{C}$)

A) $880 \text{ Дж/кг} \cdot ^\circ\text{C}$.

B) $738 \text{ Дж/кг} \cdot ^\circ\text{C}$.

C) $884 \text{ Дж/кг} \cdot ^\circ\text{C}$.

D) $668 \text{ Дж/кг} \cdot ^\circ\text{C}$.

E) $554 \text{ Дж/кг} \cdot ^\circ\text{C}$.

6. Қыздырғыштың температурасы 390 К, ал суытқыштың температурасы 300 К. Жұмыстық дене 1 сек-та қыздырғыштан $6 \cdot 10^4$ Дж жылу алып отырса, жылу машинасының ПӘК-і және қыздырғыштың қуаты

A) 0,23; ≈ 14 кВт

B) 0,23; ≈ 28 кВт

C) 23; ≈ 14 кВт

D) 0,46; ≈ 28 кВт

E) 0,23; $\approx 1,4$ кВт

7. Қозғалыстағы дене жылдамдығы проекциясының уақытқа тәуелділігі $\vartheta_x = 2 + 3t$ (м/с) теңдеуімен берілген. Дененің орын ауыстыруы проекциясына сәйкес теңдеу:

A) $S_x = 3t + 2t^2$ (м).

B) $S_x = 1,5t^2$ (м).

C) $S_x = 2t + 3t^2$ (м).

D) $S_x = 3t + t^2$ (м).

E) $S_x = 2t + 1,5t^2$ (м).

8. Кемеде салмағы 20000 Н трап ұзындығы 15 м көлбеу жазықтықпен судан шығарылып алынады және 4,5 м биіктікке көтеріледі. Трапты тартып алатын тростың керілу күші 10000 Н. Көлбеу жазықтың ПӘК-і:

A) 43%.

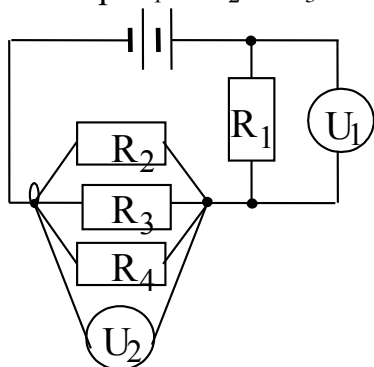
B) 0 %.

C) 60%.

D) 100%.

E) 150%.

9. Егер $R_1 = R_2 = R_3 = R_4$ болса, вольтметрлердің көрсетуі

A) $U_1 = 2U_2$.

B) $U_2 = 2U_1$.

C) $U_2 = U_1$.

D) $U_1 = 3U_2$.

E) $U_2 = 3U_1$.

10. Қараңғыдағы кедергісі $R = 25$ кОм фоторезисторға кедергісі $r = 5$ кОм резисторды тізбектей қосты. Фоторезисторды жарықтандырғанда тізбектегі ток күші (ток көзінің бастапқы кернеуінде) 4 есе артты. Фоторезистор кедергісінің азаюы

A) 5 есе.

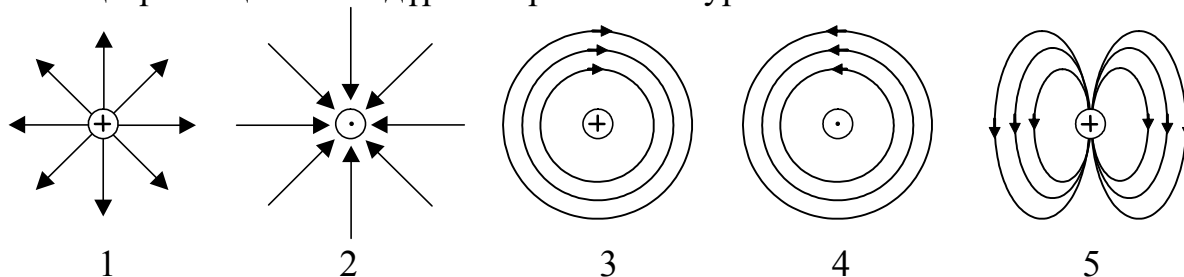
B) 8 есе.

C) 4 есе.

D) 6 есе.

E) 10 есе.

11. Түзу өткізгіштен өтіп жатқан электр тоғы сурет жазықтығына перпендикуляр бізден ары қарай бағытталған. Магнит индукциясы сызықтарының бағыты дұрыс көрсетілген сурет

A) 1.

B) 2.

C) 5.

D) 4.

E) 3.

12. Массасы 2,0 кг жүктін ықпалымен серіппе 0,5 Гц жиілікпен тербеледі ($\pi^2 \approx 10$). Осы серіппенің қатаңдық коэффициенті

A) 18 Н/м.

B) 15 Н/м.

C) 20 Н/м.

D) 55 Н/м.

E) 40 Н/м.

13. Электромагниттік толқынның қандай да бір ортадағы ұзындығы 2,4 см, таралу жылдамдығы 240000 км/с. Толқынның вакуумдағы ұзындығы ($c = 3 \cdot 10^8$ м/с)

A) 5 см

B) 4 см

C) 2,54 см

D) 1,5 см

E) 3 см

14. Толқын ұзындығы 0,5 мкм жарықтың бірінші дифракциялық максимумы 30° бұрышпен байқалуы үшін, дифракциялық торда 1мм-дегі штрих саны

A) 10^3 .B) $2 \cdot 10^3$.C) 10^6 .

D) 500.

E) $2 \cdot 10^6$.

15. Сутек атомы қозған күйден негізгі күйге ауысқанда энергиясы $4,04 \cdot 10^{-19}$ Дж квант порциясын шығарады. Шыққан сәуленің судағы толқын ұзындығы ($h = 6,63 \cdot 10^{-34}$ Дж·с; $c = 3 \cdot 10^8$ м/с, $n_{\text{су}} = 1,33$)

A) 236 нм

B) 328 нм

C) 542 нм

D) 370 нм

E) 486 нм

16. Калий үшін электрондардың шығу жұмысы $3,62 \cdot 10^{-19}$ Дж. Калийге толқын ұзындығы $4 \cdot 10^{-7}$ м жарық түссе, фотоэлектрондардың ең үлкен кинетикалық энергиясы ($h = 6,62 \cdot 10^{-34}$ Дж·с; $c = 3 \cdot 10^8$ м/с)

A) $30,1 \cdot 10^{-19}$ Дж.B) $1,35 \cdot 10^{-19}$ Дж.C) $22,9 \cdot 10^{-19}$ Дж.D) $1,35 \cdot 10^{-19}$ Дж.E) $22,9 \cdot 10^{-19}$ Дж.

17. Радиусы 20 см, заряды $-8 \cdot 10^{-9}$ Кл металл шарик диэлектрлік өтімділігі 2 керосинге батырылған. Шар бетіндегі электр өрісінің кернеулігі

($k = 9 \cdot 10^9$ Н·м²/Кл²)

A) $-700 \frac{\text{Н}}{\text{Кл}}$.B) $-600 \frac{\text{Н}}{\text{Кл}}$.

- C) $-500 \frac{H}{Kл}$.
 D) $-800 \frac{H}{Kл}$.
 E) $-900 \frac{H}{Kл}$.

18. Біртекті магнит өрісінде сымнан жасалған рамка бірқалыпты айналады.

Егер рамканың айналу жиілігін 5 есе арттырсақ, рамкадағы индукцияның ЭҚК-нің амплитудалық мәні

- A) 10 есе кемиді.
 B) 5 есе кемді.
 C) 2,5 есе артады.
 D) 5 есе артады.
 E) 10 есе артады.

19. Контурдың сыйымдылығы да, жиілігі де 3 есе артты. Контурдың индуктивтілігі

- A) 27 есе кеміді.
 B) 27 есе артты.
 C) 9 есе артты.
 D) 3 есе артты.
 E) 9 есе кеміді.

20. Егер гелий изотопы ядросы үшін байланыс энергиясы 7,7 МэВ, дейтерий

ядросы үшін 2,2 МэВ болса, мынадай реакция ${}^2_1\text{H} + {}^2_1\text{H} \rightarrow {}^3_2\text{He} + {}^1_0\text{n}$ кезіндегі

бөлініп шығатын энергияны анықтаңыз

- A) 9,9 МэВ.
 B) 7,7 МэВ.
 C) 5,5 МэВ.
 D) 12,1 МэВ.
 E) 3,3 МэВ.

21. Жылуөткізгіштікке мысал бола алатындар:

- A) Ыстық шайға салынған қасықтың жылынуы
 B) Желденткіштен салқын ауаның келуі
 C) Балғамен шегенің соғылуы
 D) Батареяның ішіндегі судың бөлмені жылытуы
 E) Ыстық сумен суық судың орының ауыстыруы
 F) Жердегі күн сәулесінің таралуы
 G) Еріген мұздың бөлме температурасын ұстауы
 H) Қақпағы ашық тұрған әтірдің ауаға таралуы

22. Диффузияның қарқындылығына қандай факторлар әсер етеді?

- A) Дене температурасының төмендеуі
 B) Дене молекулаларының жылдамдығының баяулауы
 C) Дене температурасының артуы
 D) Дененің ішкі энергиясының күрт төмендеуі
 E) Дене массасының төмендеуі
 F) Дене молекуласының жылдамдығының артуы
 G) Денені құрайтын бөлшектердің үйкеліс күшінің артуы
 H) Денені құрайтын бөлшектердің кинетикалық энергиясының артуы

23. Қандай заттың агрегаттық күйлерінің ішкі энергиясы оның бөлшектерінің жылулық қозғалысының және кинетикалық энергиясының қосындысынан болады?

- A) Электрленген дене
- B) Қатты дене
- C) Магниттелген дене
- D) Сұйықтар
- E) Газдар
- F) Температурасы жоғары қатты дене
- G) Температурасы төмен қатты дене
- H) Температурасы төмен сұйық

24. Көкжиекке 30° бұрыш жасай 10 м/с жылдамдықпен лақтырылған дененің

көтерілу биіктігі мен ұшу қашықтығы ($g = 10 \frac{\text{м}}{\text{с}^2}$; $\sin 60^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2}$; $\sin 30^\circ = \frac{1}{2}$):

- A) $\approx 0,13 \text{ м}$; $\approx 0,88 \text{ м}$
- B) $\approx 1,3 \text{ м}$; $\approx 7,3 \text{ м}$
- C) $\approx 13 \text{ м}$; $\approx 88 \text{ м}$
- D) $\approx 1,3 \text{ м}$; $\approx 17,3 \text{ м}$
- E) $\approx 1,3 \text{ м}$; $\approx 8,7 \text{ м}$
- F) $\approx 130 \text{ м}$; $\approx 88 \text{ м}$
- G) $\approx 1,3 \text{ м}$; $\approx 8,8 \text{ м}$
- H) $\approx 13 \text{ м}$; $\approx 8,8 \text{ м}$

25. Гагара құсы суда 80 м , ал пингвиндер 200 м тереңдікке дейін сүңгей алады. Осы тереңдікте гагара мен пингвинге әсер ететін қысым қандай?

- A) 2 МПа
- B) 400 кПа
- C) 800 кПа
- D) 4 МПа
- E) 500 кПа
- F) 1600 кПа
- G) 20 МПа
- H) 200 кПа

26. Адам түшкірген кезде сұйық тамшысы 170 км/сағ жылдамдықпен ұшып шығады. Жөтелген кезде оның жылдамдығы 900 км/сағ -қа жетуі мүмкін.

Түшкірген және жөтелгенде кездегі массасы 1 г тамшының кинетикалық энергиясын анықтаңыз.

- A) $1,1 \text{ Дж}$
- B) $31,25 \text{ Дж}$
- C) $0,3 \text{ Дж}$
- D) 6 Дж
- E) 111 Дж
- F) 3 Дж
- G) 11 Дж
- H) 25 Дж

27. Массасы $m_1 = 5 \text{ т}$ қарудан массасы $m_2 = 100 \text{ кг}$ снаряд ұшып шығады.

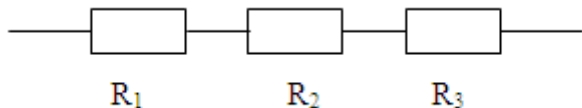
Снарядтың ұшып шыққан кезіндегі кинетикалық энергиясы $E_k = 7,5 \text{ МДж}$.

Қару күрт артқа қозғалған кезде $E_{к1}$ кинетикалық энергиясы неге тең болады?

- A) 75 кДж

- B) $30 \cdot 10^4$ Дж
- C) $150 \cdot 10^3$ Дж
- D) 150 кДж
- E) $300 \cdot 10^3$ Дж
- F) $15 \cdot 10^4$ Дж
- G) $75 \cdot 10^3$ Дж
- H) 300 кДж

28. Суретте үш резистор тізбектей жалғанған. $R_1 = 36$ Ом резисторда кернеу $U_1 = 9$ В-қа кемиді. $R_2 = 64$ Ом резистордағы U_2 кернеуді және ұшындағы кернеуі 120 В болса R_3 кедергіні анықтаңыз:

- A) 2,4 Ом
- B) 16 В
- C) 480 Ом
- D) 240 Ом
- E) 4,8 Ом
- F) 4 В
- G) 1,6 В
- H) 8 В

29. Жаңа Зеландияда ең ұзын өзен – Уакатипу. Ол солтүстік-батыстан оңтүстік-шығысқа дейін шамамен жүз километрге созылып жатыр. Бұл өзенде жұмбақ құбылыс бар, яғни су әр бес минут сайын жеті жарым сантиметрге көтеріліп, кері өзінің деңгейіне келеді. Өзен біртүрлі «тыныс алып» тұрғандай.

Өзеннің «тыныс алуының» амплитудасы мен жиілігін анықтаңыз:

- A) 2 с^{-1}
- B) $0,2 \text{ мин}^{-1}$
- C) 1,82 см
- D) $0,3 \text{ мин}^{-1}$
- E) 3,75 см
- F) 2,75 см
- G) 3 см
- H) 1 мин^{-1}

30. Дәрумендер адам ағзасында дұрыс зат алмасуы үшін үлкен рөл атқарады. А дәрумені майларды ерітеді және асқазан ішек жолдары жасушаларының тұрақтылығын қамтамасыз етеді. Ол жұмыртқа сарысында, майда, бауырда және кейбір көкөністер құрамында болады. А дәруменінің шамадан тыс көп болуы сүйектің дұрыс қалыптаспауына әкеледі. B_1 дәрумені нерв және бұлшықет тіндерінде дұрыс зат алмасуын реттейді. Оның жетіспеуі тәбет жоғалып, құсуға әкеледі. Ірі тартылған ұннан жасалған нан осы B_1 дәруменіне өте бай. D дәрумені рахит ауруынан қорғайды. Ол сүт, бауыр және май құрамында көп болады. Күн астында серуендеу немесе күн сәулесі адам ағзасын D дәруменімен толықтырады. Электромагниттік сәулеленудің қай түрі ағзада D дәрумені пайда болуына көмектеседі?

- A) Инфрақызыл сәулелену
- B) Рентгендік сәулелену

- C) Жарық сәулесі
- D) Ультракүлгін сәулелену
- E) Радиоактивті сәулелену
- F) Радиотолқындар
- G) Гамма-сәуле
- H) Жылулық сәулелену

ХИМИЯ

1. Үш валентті металдың 5,4 г қышқылмен әрекеттескенде сутектің $1,806 \cdot 10^{23}$ молекуласы бөлінді. Металды анықтаңыз:
 - A) Ni
 - B) Cr
 - C) Fe
 - D) In
 - E) Al
2. Құрамында 25,9 % азот және 74,1 % оттегі бар қосылыстағы азоттың тотығу дәрежесі:
 - A) +3.
 - B) +4.
 - C) +1.
 - D) +5.
 - E) +2.
3. π -байланысы бар заттардың нөмірлері:
 1. Ацетальдегид.
 2. Акрил қышқылы.
 3. Циклобутан.
 4. Циклогексанол.
 5. Этилен.
 6. Бутадиенді каучук.
 7. Пропан.
 - A) 1, 2, 4, 7.
 - B) 3, 4, 5, 7.
 - C) 1, 3, 5, 7.
 - D) 2, 4, 6, 7.
 - E) 1, 2, 5, 6.
4. Реакция теңдеуіндегі барлық коэффициенттердің қосындысы

$$\text{HCl} + \text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7 \rightarrow \text{Cl}_2 + \text{CrCl}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{KCl}$$
 - A) 24
 - B) 25
 - C) 28
 - D) 29
 - E) 27
5. Мыс (II) сульфаты мен натрий гидроксиді әрекеттесуінің толық және қысқартылған иондық теңдеулері коэффициенттерінің қосындысы
 - A) 12 және 4
 - B) 8 және 3
 - C) 10 және 3
 - D) 10 және 4
 - E) 12 және 3

6. 18 г судан алынатын сутектің мөлшеріндей сутекті алуға болатын кальций гидридiнiң массасы:

- A) 19 г
- B) 22 г
- C) 21 г
- D) 24 г
- E) 36 г

7. Массасы 9,37 г мыс хлормен әрекеттескенде (хлор артық алынған) пайда болған хлоридті 200 г суда ерітілді. Ерітіндідегі тұздың массалық үлесі

- A) 10 %.
- B) 12 %.
- C) 20 %.
- D) 15 %.
- E) 9 %.

8. Өзара әрекеттескенде орта, негіздік және қышқылдық тұздарды түзе алатын заттар

- A) Ca(OH)_2 және H_2SO_4
- B) NaOH және H_2SO_4
- C) Ca(OH)_2 және HCl
- D) KOH және HCl
- E) NaOH және HCl

9. Йод тұндырмасы-10% йодтың спирттегі ертіндісі. 20 г йод тұндырмасын дайындау үшін кристалды йодтың және спирттің массасы

- A) I_2 - 2 г; спирт - 18 г
- B) I_2 - 8 г; спирт - 12 г
- C) I_2 - 3 г; спирт - 17 г
- D) I_2 - 9 г; спирт - 11 г
- E) I_2 - 5 г; спирт - 15 г

10. Егер реакция өнімдері ішінде күкірт түзілген болса, мырыш пен концентрлі күкірт қышқылының әрекеттесу теңдеуіндегі барлық коэффициенттер қосындысы

- A) 14
- B) 12
- C) 15
- D) 10
- E) 11

11. Азот қышқылының 2 л 20%-тік ерітіндісіндегі ($\rho=1,6$ г/мл) судың көлемі

- A) 2,56 л
- B) 2,0 л
- C) 2,42 л
- D) 3,24 л
- E) 2,81 л

12. 956 кг кәдімгі терезе шынысын алу үшін қажет әктас, кремнезем және соданың жиынтық массасы (тоннамен):

- A) 1,268
- B) 1,132
- C) 1,184
- D) 1,415
- E) 1,161

13. Үш валентті металдың 10,8 г қышқылмен әрекеттескенде 13,44 л (қ.ж.)

сутек бөлінді. Қышқылмен әрекеттескен металл:

- A) Ni
- B) Cr
- C) Fe
- D) Al
- E) In

14. Кальцийдің генетикалық қатарын құрайтын заттардың реттік

нөмірлерінің орналасуы: 1. H_2SO_4 , 2. Na_3PO_4 , 3. Ca, 4. P_2O_5 , 5. $Ca(OH)_2$, 6. NaOH, 7. CaO, 8. Na_2O , 9. H_3PO_4 , 10. $Ca_3(PO_4)_2$.

- A) 9, 10, 4, 2
- B) 10, 7, 3, 1
- C) 5, 9, 4, 3
- D) 2, 8, 6, 7
- E) 3, 7, 5, 10

15. Мыс (II) сульфатының 16 г ерітіндісіне 12 г темір ұнтағын қосты.

Түзілген мыстың массасы

- A) 7,6 г
- B) 6,4 г
- C) 5,9 г
- D) 8,4 г
- E) 6,8 г

16. Құрамы 70% метан, 20% этан, 5% пропан, 5% бутаннан тұратын 1 м³ табиғи газды жағуға жұмсалатын оттектің (қ.ж.) көлемі

- A) 2,675 м³
- B) 2,475 м³
- C) 2,075 м³
- D) 1,875 м³
- E) 2,275 м³

17. Бутан симметриялы түрде крекингленген. 580 г бутаннан бөлінген крекинг компонентіне қосылған бромның массасы:

- A) 3,0 кг
- B) 2,0 кг
- C) 1,6 кг
- D) 2,6 кг
- E) 0,1 кг

18. Бутадиенді гидрлегенде массасы 12,81 г бутан мен бутен-2 қоспасы түзілді. Қоспаны бромдағанда массасы 34 г 2,3-дибромбутан түзілсе, қоспадағы бутен-2 массалық үлесі (%)

- A) 25,8
- B) 60,2
- C) 30,4
- D) 68,7
- E) 15,9

19. 23,5 г фенол мен 47,25 г азот қышқылы әрекеттескенде түзілген пикрин қышқылының массасы

- A) 60 г
- B) 57,25 г
- C) 45,35 г

D) 22,25 г

E) 24,4 г

20. 30 г пропанол мен 40 г пропион қышқылы әрекеттескенде, шығымы 70% болса, түзілген эфирдің массасы:

A) 30,4 г

B) 27,6 г

C) 40,6 г

D) 28,6 г

E) 32,2 г

21. Иондық механизммен өтетін реакциялар

A) $\text{CH}_4 + \text{Cl}_2 \rightarrow \text{CH}_3\text{Cl} + \text{HCl}$ B) $\text{C}_2\text{H}_6 + \text{O}_2 \rightarrow \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$ C) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH} + \text{HBr} \rightarrow \text{C}_2\text{H}_5\text{Br} + \text{H}_2\text{O}$ D) $\text{C}_2\text{H}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CH}_3\text{CHO}$ E) $\text{C}_2\text{H}_6 + \text{HNO}_3 \rightarrow \text{C}_2\text{H}_5\text{NO}_2 + \text{H}_2\text{O}$ F) $\text{C}_2\text{H}_4 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ G) $\text{C}_2\text{H}_2 + \text{H}_2 \rightarrow \text{C}_2\text{H}_4$ H) $\text{C}_2\text{H}_6 + \text{Br}_2 \rightarrow \text{C}_2\text{H}_5\text{Br} + \text{HBr}$

22. Бензолға тән:

A) тотықтырғыштармен әрекеттесу

B) көміртек атомдарына sp^2 -гибридтену

C) суда жақсы еру

D) хлормен әрекеттесу

E) калий гидроксидімен әрекеттесу

F) белсенді металдармен әрекеттесу

G) қышқылдармен әрекеттесу

H) азот қышқылымен әрекеттесу

23. Полипропиленалынатын реакция:

A) полимерлену

B) этерификация

C) тримерлену

D) орын басу

E) диссоциациялану

F) айырылу

G) қосылу

H) поликонденсация

24. Мырыш туралы тұжырымдардың қайсысы дұрыс емес:

A) қосылыстардағы мырыштың тотығу дәрежесі әрдайым тек қана +2-ге тең

B) оның электрондық формуласы $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2$

C) мырыштың маңызды минералы - мырыш алдамшысы, ZnS

D) өндірістегі мырышты алу жолдарының бірі - мырыш сульфатының сулы ерітіндісін электролиздеу

E) мырыш гидроксиді қышқылдармен де, сілтілермен де әрекеттесе алады

F) мырыштың ерекшелігі - концентрациялары әртүрлі күкірт қышқылы және азот қышқылымен әрекеттесуі

G) мырыш негіздік оксидтерге жататын ZnO оксидін түзеді

H) мырыш 4-ші периодтың, 2Б топтың элементі

25. Қаныққан көмірсутектерге тән реакциялар типтері:

- A) бейтараптану
- B) дегидраттану
- C) орын басу
- D) қосылу
- E) полимерлену
- F) изомерлену
- G) тримерлену
- H) дегидрлену

26. Атомдар саны бірдей N_2 мен SO_3 -тен тұратын қоспа 13,44 л (қ.ж.) көлем алады. Қоспаның массасын табыңыз

- A) 32,1 г
- B) 4,3 г
- C) 28,2 г
- D) 10,8 г
- E) 27,2 г
- F) 16,4 г
- G) 19,3 г
- H) 24,5 г

27. Белгісіз тұздың ерітіндісіне натрий сульфатының ерітіндісін қосқанда ақ тұнба түзіледі. Белгісіз тұздың формуласы:

- A) KCl
- B) $ZnCO_3$
- C) $FeCl_3$
- D) Na_2CO_3
- E) Cl_2
- F) KNO_3
- G) $CuSO_4$
- H) $BaCl_2$

28. Крахмалдың гидролизі кезінде түзілулері мүмкін қосылыстар:

- A) мальтоза
- B) фруктоза
- C) целлюлоза
- D) аланин
- E) декстрин
- F) глюкоза
- G) глицерин
- H) рибоза

29. Қышқылдармен әрекеттеседі:

- A) $CH_2Cl-CHCl-CH_3$
- B) CH_3-NH_2
- C) $C_6H_5NHC_6H_5$
- D) $CH_3-CO-OCH_3$
- E) $C_6H_5NO_2$
- F) $CH_2(ONO_2)CH(ONO_2)CH_2(ONO_2)$
- G) $C_6H_3(NO_2)_3$
- H) $CH_3CH(NH_2)COOH$

30. 2 г метал (II) оксидін еріту үшін 14,6%-ды хлорсутек қышқылының 25 грамы жұмсалынды. Оксид формуласын табыңыз:

- A) CuO
- B) BeO
- C) FeO
- D) BaO
- E) CdO
- F) ZnO
- G) CaO
- H) MgO

БИОЛОГИЯ

1. Сүзгілі түтіктерден тұратын ұлпа:
 - A) Жабын
 - B) Тірек
 - C) Өткізгіш
 - D) Түзуші
 - E) Негізгі
2. Шырмалғыш сабақты өсімдік:
 - A) Асқабақ
 - B) Құлмақ
 - C) Терек
 - D) Қияр
 - E) Асбұршақ
3. Күрделі масақты гүлді өсімдік:
 - A) Күріш.
 - B) Аскөк.
 - C) Қайың.
 - D) Бидай.
 - E) Жүзім.
4. Жасушаның жұқа жарғақша қабықшасының ішке ойысуынан пайда болған кішкене ойық тәрізді ауызы бар жәндік
 - A) вольвокстер.
 - B) кірпікшелі кебісше.
 - C) лямблия.
 - D) амебалар.
 - E) талшықтылар.
5. Бауырсорғыштың кірпікшелі дернәсілінің аралық иесі:
 - A) балықтар
 - B) жылқы
 - C) сиыр
 - D) қой
 - E) тоспаулу
6. Бидай масағының аналығында дамиды
 - A) Ақұнтақ
 - B) Діңқұлақ
 - C) Қастауыш
 - D) Трюфель
 - E) Тат саңырауқұлағы
7. Ұрықтан өскіннің дамуы:
 - A) Тұқымның өсуі

- B) Сабақтың өсуі
 - C) Тамырдың өсуі
 - D) Жапырақтың өсуі
 - E) Қабықтың жұқаруы
8. Плаунның құрылысы:
- A) сабағы жіңішке ұзын, жапырақтары мен ризоидтары болады.
 - B) ұзын төселмелі сабағы мен майда жапырақтары бар.
 - C) тамыры, сабағы, жапырағы бар, гүлі жоқ.
 - D) ұзын тамырсабағы бар.
 - E) ризоидтары жоқ, бозғылт жасыл жапырақтары мен сабағында мөлдір өлі клеткалары бар.
9. Бұршақ тұқымдастардың түрлерінің саны
- A) 22000
 - B) 25000
 - C) 14000
 - D) 15000
 - E) 12000
10. Түсі қошқыл қоңыр, құмнан ін қазып тіршілік ететін көпқылтанды құрт:
- A) ақ сұлама
 - B) шұбалшаң
 - C) қылдырықбас
 - D) сүлік
 - E) құмқазар
11. Қазақстанның оңтүстігіндегі Қызылқұм өңірінде өте сирек кездесетін жорғалаушы
- A) Сарыбауыр абжылан
 - B) Зайсандық батбат
 - C) Төртжолақты абжылан
 - D) Сұр келес
 - E) Қолтырауын
12. Ішкі құлақтағы қуыстар мен иірім өзекшелерден тұратын күрделі жүйе:
- A) Дыбыс жолдары
 - B) Құлақ қуысы
 - C) Жарғақ
 - D) Құлақ қалқаны
 - E) Шытырман
13. Үлкен ми сыңарларының қыртысындағы нейрондар саны:
- A) 10 млрд.-қа жуық
 - B) 11 млрд. астам
 - C) 12 млрд.-тай
 - D) 14 млрд. астам
 - E) 13 млрд.
14. Сан сүйегіне жататыны
- A) Шыбық сүйегі
 - B) Ортан жілік
 - C) Толарсақ сүйегі
 - D) Тобық сүйегі
 - E) Үлкен садақ сүйегі
15. Қан айнарудың бір айналымы қанша уақыт алады

- A) 1,5 минут
B) 1 минут
C) 27 секунд
D) 2 минут
E) 40 сек.
16. ДНҚ тізбегіндегі азотты негіз Аденинге қарама-қарсы нуклеотид:
A) аденин
B) урацил
C) гуанин
D) цитозин
E) тимин
17. Полимерия құбылысы кезінде қызғылт дәнді бидайдың генотипі:
A) $A_1 A_1 A_2 A_2$
B) $A_1 A_1 A_2 a_2$
C) $A_1 a_1 a_2 a_2$
D) $A_1 a_1 a_2 a_2$
E) $A_1 A_1 a_2 a_2$
18. Органикалық дүниенің дамуының кезеңдері:
A) протерезой, палеозой, кайнозой
B) архей, палеозой, мезозой
C) архей, протерезой, палеозой
D) мезозой, палеозой, кайнозой
E) архей, протерезой, палеозой, мезозой, кайнозой
19. Тірі табиғатты жүйелеуде аса зор еңбек сіңірген швед ғалымы
A) Гиппократ
B) А. Левенгук,
C) К. Линней
D) Аристотель
E) Л. Пастер
20. Түйнек бактериялар мен бұршақ тұқымдас өсімдіктердің бірігіп тіршілік етуі:
A) Селбесу (симбиоз).
B) Арамтамақтық.
C) Жыртқыштық.
D) Паразиттік.
E) Бәсекелестік.
21. Спора арқылы көбейетін біржасушалы:
A) амеба
B) жасыл эвглена
C) кірпікшелі кебісше
D) мөрже
E) сувойка
F) трипаносома
G) қантұрғын
H) құртамаш
22. Жыланның сілекей безінің өзегі ... ашылады.
A) жаққа
B) жұтқыншаққа
C) өңешке

- D) ауыз қуысына
 - E) ортаңғы құлаққа
 - F) тілге
 - G) таңдайға
 - H) сыртқа
23. Биологиялық катализатор:
- A) фермент
 - B) сөл
 - C) амин қышқылы
 - D) нуклеин қышқылы
 - E) қан
 - F) лимфа
 - G) ұлпа сұйықтығы
 - H) сілекей
24. Ботаника ... зерттейді
- A) жануарларды
 - B) өсімдіктерді
 - C) құстарды
 - D) жорғалаушыларды
 - E) қосмекенділерді
 - F) балдырларды
 - G) ұсақ ағзаларды
 - H) сүтқоректілерді
25. Спирогираның жіптеріндегі екі жасушаның цитоплазмасының қосылуы:
- A) жыныссыз көбею
 - B) бүршіктену
 - C) жынысты, жыныссыз
 - D) партеногенез
 - E) жынысты көбею
 - F) сұлатпа өркенімен көбейту
 - G) екіге бөліну арқылы
 - H) спора түзу арқылы
26. Қосмекенділерде алғаш пайда болған:
- A) мойын омыртқа
 - B) сілекей
 - C) өкпе
 - D) кіші қанайналым шеңбері
 - E) клоака
 - F) ортаңғы құлақ қуысы
 - G) бүйрек
 - H) бауыр
27. Ультракүлгін сәулелер әсерінен теріде түзілетін витамин:
- A) А
 - B) С
 - C) В
 - D) РР
 - E) D
 - F) E
 - G) К

Н) В₁₂

28. Эпителий ұлпасына жатады:

- А) сезгіш
- В) жүйке
- С) бұлшықет
- Д) дәнекер
- Е) бағаналы
- Ғ) көлденең жолақты
- Г) бірыңғай салалы
- Н) безді

29. Редуценттерге жатады:

- А) шіріту бактериялары
- В) жыртқыштар
- С) саңырауқұлақтар
- Д) қоян
- Е) жауынқұрт
- Ғ) қой
- Г) жабықтұқымдылар
- Н) ашықтұқымдылар

30. Ағзаның тітіркенуіне жауапты мүше:

- А) ішкі секреция бездері
- В) тірек қимыл
- С) жүйке жүйесі
- Д) қанайналым
- Е) бұлшықет
- Ғ) асқорыту мүшелері
- Г) зәр шығару мүшелері
- Н) көбею мүшелері

ГЕОГРАФИЯ

1. Жоңғар очерктерін, Ыстықкөлге сапар күнделіктерін жазған:

- А) С.С.Неуструев.
- В) И.Г.Борщов.
- С) А.Н.Краснов.
- Д) Ш.Уәлиханов.
- Е) П.П.Семенов-Тянь-Шаньский.

2. Еуропа мен Азияға Африка дүние бөлігін қосқан

- А) Қытайлар
- В) Үнділер
- С) Римдіктер
- Д) Парсылар
- Е) Гректер

3. Дүние жүзіндегі алабы үлкен өзен:

- А) Байкал.
- В) Хуанхэ.
- С) Волга.
- Д) Мичури.
- Е) Амазонка.

4. Табиғат байлықтарын тұтыну кең етек алды

- A) XVI ғ. аяғында
 - B) XIX ғ. аяғында
 - C) XVIII ғ.-да
 - D) XIX ғ. басында
 - E) XX ғ. екінші жартысында
5. Монголоидтық нәсілге жатады:
- A) Қазақтар.
 - B) Аборигендер.
 - C) Берберлер.
 - D) Папуастар.
 - E) Негірлер.
6. «Үш теңіздің ар жағына саяхат» атты еңбектің авторы
- A) Марко Поло
 - B) Махмуд-Қашғари
 - C) Плано Карпини
 - D) А.Никитин
 - E) Вильгельм Рубрук
7. Географиялық қабықтың дамуындағы ең ұзақ алғашқы кезең:
- A) Палеогендік.
 - B) Биогендікке дейінгі.
 - C) Неогендік.
 - D) Антропогендік.
 - E) Органогендікке дейінгі.
8. Солтүстік Америкадағы биік шөптерден тұратын дала
- A) Саванна
 - B) Льянос
 - C) Пампа
 - D) Прерий
 - E) Сельва
9. Арал теңізінің картографиялық бейнесін жасаған араб саяхатшысы
- A) Ибн Хаухаль
 - B) Ибн Фадлан
 - C) Әл-Масуди
 - D) Әл-Истахри
 - E) Әл-Идриси
10. Дала зонасы топырағында өсетін өсімдіктер:
- A) Қайың, тошала, жантақ, изен.
 - B) Изен, ебелек, көкбек, жатаған.
 - C) Жантақ сексеуіл, қонырбас, көкнәр.
 - D) Боз, бетеге, бидайық, арпабас.
 - E) Қайың, ақтерек, сәбізшөп, тошала.
11. Қазақстан жеріндегі жылдық жауын-шашын мөлшері 220-310 мм-ді құрайтын табиғат зонасы.
- A) Шөлейт
 - B) Шөл
 - C) Дала
 - D) Орманды дала
 - E) Экваторлық
12. Бұрыннан шоқ-шоқ қарағай сақталып келе жатқан қорық:

- A) Алакөл
 - B) Қаратау
 - C) Ақсу-Жабағылы.
 - D) Қорғалжың
 - E) Наурызым.
13. 1 000 адамға шаққандағы 1 жыл ішінде туған балалардың саны
- A) Табиғи өсу
 - B) Туу
 - C) Өлу
 - D) Тығыздығы
 - E) Құрамы
14. Қазақстанда ... бірінші рет мұнай атқылады
- A) 1880 ж.
 - B) 1915 ж.
 - C) 1905 ж.
 - D) 1911 ж.
 - E) 1899 ж.
15. Қ.Сәтпаев ашқан кен орындары
- A) Алға, Қандыағаш, Жетіқара.
 - B) Теңіз, Қаламқас, Қаражамбас.
 - C) Дөң, Кемпірсай, Торғай, Текелі.
 - D) Қарсақпай, Жезді, Қияқты.
 - E) Майқайың, Ащысай, Мырғалымсай, Шалқия.
16. Қуатты су ресурстары бар елдер:
- A) Австралия, Сингапур.
 - B) Ирландия, ОАР.
 - C) Моңғолия, Египет.
 - D) Қытай, АҚШ.
 - E) Дания, Латвия.
17. Жапония дүние жүзінде жетекші орынға ие болатын сала
- A) Құрылыс заттары
 - B) Қолөнер бұйымдарын жасау
 - C) Жүзім шаруашылығы
 - D) Болат өндіру
 - E) Мал шаруашылығы
18. Молдова елінің климаты
- A) қоңыржай теңіздік
 - B) жерортатеңіздік
 - C) субтропиктік
 - D) қоңыржай муссонды
 - E) қоңыржай континентті
19. Көмір кені мол алап
- A) Кируна
 - B) Жоғарғы - Силезия
 - C) Горнинген
 - D) Лион
 - E) Лотарингия
20. Болат өндіруден дүние жүзінде жетекші орындағы ел
- A) Тайвань

- В) Жапония
 - С) Қытай
 - Д) Бразилия
 - Е) Корея
21. Мұхиттық аралдар орналасқан климаттық белдеу:
- А) Қоңыржай
 - В) Экваторлық
 - С) Субэкваторлық
 - Д) Тропиктік
 - Е) Субтропиктік
 - Ғ) Арктикалық
 - Г) Субарктикалық
 - Н) Субантарктикалық
22. Жер көлемі бойынша Қазақстаннан үлкен Еуразия материгінің мемлекеттері:
- А) Беларусь
 - В) Украина
 - С) Ресей
 - Д) Үндістан
 - Е) Қытай
 - Ғ) Моңғолия
 - Г) Канада
 - Н) АҚШ
23. Жетісуды құрайтын өзендер:
- А) Ақсеңгір
 - В) Күйгенсай
 - С) Іле
 - Д) Көктерек
 - Е) Қаратал
 - Ғ) Аягөз
 - Г) Сарыбұлақ
 - Н) Шарын
24. Тамақ өнеркәсібі базасының шикізатты пайдалану сипатына, түріне қарай бөлінетін типтері:
- А) Өсімдік шаруашылығының шикізаттары
 - В) Сүт өнімдері
 - С) Балық өнімдері
 - Д) Ет өнімдері
 - Е) Өңдеуші шикізаттар
 - Ғ) Мал шаруашылығының шикізаттары
 - Г) Өндіріс шикізаттары
 - Н) Өнеркәсіптік шикізаттар
25. Монархия түрлері:
- А) Абсолютті
 - В) Президенттік
 - С) Парламенттік
 - Д) Конституциялық
 - Е) Унитарлы
 - Ғ) Федерациялы

- G) Теократтық
H) Аралас
26. Оңтүстік-Шығыс Азия мемлекеттерінің ассоциациясына мүше елдер:
A) Индонезия
B) Камбоджа
C) Моңғолия
D) Жапония
E) Малайзия
F) Шығыс Тимор
G) Бутан
H) Мальдивы
27. Аустралияның қысқы айлары:
A) Қараша
B) Желтоқсан
C) Қаңтар
D) Ақпан
E) Наурыз
F) Маусым
G) Шілде
H) Тамыз
28. Қазақстан өзендерінің ерекшелігі:
A) Суының мол болуы
B) Лайлылық мөлшерінің төмендігі
C) Жылдық ағын мөлшерінің төмендігі
D) Ірі өзендердің көптігі
E) Жасы әртүрлі
F) Салалардың көптігі
G) Ағысының баяу болуы
H) Әркелкі таралуы
29. Қажет бағытты анықтап, белгіленген жерге жету үшін ... білу керек.
A) Картаны
B) Желдің соғы бағытын
C) Азимутты
D) Биіктікті
E) Тереңдікті
F) Қашықтықты
G) Күн шығатын бағытты
H) Күн бататын бағытты
30. Маңғыстау өнеркәсіп торабының құрамына кіреді:
A) Хромды өндіретін және байытатын кәсіпорын
B) Машина жасау зауыты
C) Газ өңдеу зауыты
D) Кеме жөндеу зауыты
E) Пластмасса зауыты
F) Балық консерві комбинаты
G) Мия зауыты
H) Жарма комбинаты

1. Франктердің заңы бойынша қылмыстың көпшілігі осы айыппен өтелді:
 - A) Ақшалай айып төлеу
 - B) Жер аудару
 - C) Дүре соғу
 - D) Өлім жазасы
 - E) Бостандығынан айыру
2. Тарихтағы тұңғыш фабрика пайда болды:
 - A) 1870 ж. Германияда.
 - B) 1854 ж. Үндістанда.
 - C) 1895 ж. АҚШ-та.
 - D) 1771 ж. Англияда.
 - E) 1905 ж. Италияда.
3. 1940 жылғы 18 желтоқсанда Гитлер қол қойған жоспар:
 - A) «Шлиффен»
 - B) «Қауырт соғыс»
 - C) «Юнг»
 - D) «Барбаросса»
 - E) «Дауэс»
4. Англияда «Құқық жөніндегі петиция» құжаты қаралған жыл.
 - A) 1647 ж.
 - B) 1646 ж.
 - C) 1628 ж.
 - D) 1642 ж.
 - E) 1640 ж.
5. Аляскада алғашқы орыс елді мекендері пайда болды:
 - A) 1784 ж.
 - B) 1755 ж.
 - C) 1713 ж.
 - D) 1717 ж.
 - E) 1778 ж.
6. 1524-1525 жж. Германиядағы шаруалар соғысының нәтижесі:
 - A) Германияның бытыраңқылығын әлсіретті
 - B) Сыртқы саудасын дамытты
 - C) Германияның бытыраңқылығын күшейтті
 - D) Капиталистік өндірістің дамуына жол ашты
 - E) Феодалдық езгіні әлсіретті
7. Римде жерді жалға алушылар:
 - A) Плебейлер
 - B) Патрицилер
 - C) Құлдар
 - D) Колондар
 - E) Жауынгерлер
8. Криттің құдіретті әміршісінің аты:
 - A) Эгей
 - B) Тесей
 - C) Одиссей
 - D) Кентавр
 - E) Минос
9. Орта ғасырларда Осман империясында «харадж» салығы салынды:

- A) Африкалық арабтарға
 - B) Христиандарға
 - C) Түріктерге
 - D) Орта Азия тұрғындарына
 - E) Мұсылмандарға
10. 732 жылы араб әскері франктерден жеңілген жер:
- A) Пуатье
 - B) Аахен
 - C) Верден
 - D) Рим
 - E) Париж
11. АҚШ президенті А.Линкольннің қара құлдарды азат ету туралы актіге қол қойған жылы:
- A) 1843 ж.
 - B) 1857 ж.
 - C) 1882 ж.
 - D) 1871 ж.
 - E) 1862 ж.
12. XV-XVI ғасырларда Оңтүстік Америкадағы Инктер империясын жаулап алған еуропалық қарақшы:
- A) Мартин.
 - B) Кортес.
 - C) Писсаро.
 - D) Пинсон.
 - E) Колумб.
13. ”Тарихшы, механик, химик, минералог, суретші, ақын ...” - деп А.С.Пушкин сипаттаған ғалым:
- A) А.М.Радищев.
 - B) И.Кулибин.
 - C) И.И.Ползунов.
 - D) А.В.Суворов.
 - E) М.В.Ломоносов.
14. 988 жылы Киев Русінде болған маңызды тарихи оқиға:
- A) Христиан дінін қабылдады.
 - B) Киев қаласының іргетасы қаланды.
 - C) Алғашқы шіркеулер ашылды.
 - D) Святославтың жорықтары басталды.
 - E) Киев Русі құрылды.
15. 1937 ж. тамызда өзара достық ынтымақтастық туралы шартқа қол қойған мемлекеттер:
- A) Жапония мен Қытай
 - B) Англия мен Франция
 - C) Германия мен Италия
 - D) АҚШ пен Жапония
 - E) КСРО мен Қытай
16. 1967-1974 жылғы “қара полковниктер” диктатурасы орнаған ел:
- A) Туркия.
 - B) Испания.
 - C) Греция.

- Д) Италия.
Е) Португалия.
17. Англия мен Франция арасында «Антанта» келісім шарты жасалған жыл:
А) 1908 ж.
В) 1905 ж.
С) 1906 ж.
Д) 1907 ж.
Е) 1904 ж.
18. Грекияда 1967 жылы сәуірде мемлекеттік төңкеріс ұйымдастырып, билік басына келген:
А) «қара полковниктер»
В) «қызыл офицерлер»
С) «қара жүздіктер»
Д) демократтар
Е) коммунистер
19. 1973 ж. Еуропалық Одаққа кірген мемлекет:
А) Франция.
В) ГФР.
С) Ұлыбритания.
Д) Бельгия.
Е) Италия.
20. Ядролық қаруды таратпау туралы Шарттың күшіне енген жылы:
А) Маусым 1987 ж.
В) Наурыз 1970 ж.
С) Тамыз 1963 ж.
Д) Желтоқсан 1987 ж.
Е) Тамыз 1987 ж.
21. 316 – атқыштар дивизиясының қатарында ерлік көрсеткен, қазақ жауынгерлері
А) Қ. Қайсенов
В) Б. Момышұлы
С) Н. Әбдіров
Д) Р. Қошқарбаев
Е) Т. Бигелдинов
F) М. Маметова
G) М. Ғабдуллин
Н) Л. Беда
22. 1905-1907 жылғы революция кезінде ұлттық мүддені қорғаудағы күресі басталған қайраткерлер:
А) С.Садуақасов
В) М.Дулатов
С) М.Тынышпаев
Д) Т.Рысқұлов
Е) Ә.Бөкейханов
F) С.Мұқанов
G) М.Әуезов
Н) С.Сейфуллин
23. 1860 жылы полковник Циммерман бастаған орыс әскерлері басып алған бекіністер:

- A) Ақмешіт
- B) Пішпек
- C) Қоқан
- D) Түркістан
- E) Қазалы
- F) Тоқмақ
- G) Верный
- H) Шымкент

24. XIX ғасырдың 20 жылдары Қазақстан аумағының басым бөлігінде хандық билікті жоюға негіз болды:

- A) Батыс Сібір облыстарын құру туралы Ереже
- B) Сырдария және Жетісу облыстарын басқару туралы Уақытша Ереже
- C) Шаруаларды Жетісуға қоныстандыру туралы Ереже
- D) Түркістан өлкесін құру туралы Ереже
- E) Ішкі Орданы құру жөніндегі Жарлық
- F) Орынбор қазақтары туралы Жарғы
- G) Семей ішкі облысын құру туралы Ереже
- H) Сібір қазақтары туралы Жарғы

25. 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс басшылары:

- A) Б.Әшекеев, Ж.Мәмбетов
- B) Н.Қияшев, О.Шоңов
- C) А.Иманов, Т.Бокин
- D) Т.Рысқұлов, С.Садуақасов
- E) Ж.Ақбаев, Ә.Ермеков
- F) Ғ.Мұратбаев, М.Дулатов
- G) С.Сейфуллин, А.Байтұрсынов
- H) Б.Алманов, Б.Қаратаев

26. Шағатай ұлысының құрамына кірген жерлер:

- A) Арал, маңы
- B) Оңтүстік Қазақстан
- C) Сырдарияның төменгі ағысы
- D) Батыс монғолия
- E) Ертістің жоғарғы ағысы
- F) Орта Азия жерлері
- G) Тарбағатай
- H) Жетісу

27. Хан тағына сайлануға құқылы Шыңғыс ұрпақтары:

- A) Құрамалар
- B) Ұлықтар
- C) Қоңыраттар
- D) Сұлтандар
- E) Қожалар
- F) Төлеңгіттер
- G) Төрелер
- H) Боз оқтар

28. Бөкей Ордасындағы көтеріліс кезіндегі ірі шайқастар:

- A) Майтөбе шайқасы
- B) Арықбалықтағы шайқас
- C) Ақбұлақ шайқасы

- D) Кекілік Сеңгірдегі шайқас
 - E) Тастөбе шайқасы
 - F) Пішпек түбіндегі шайқас
 - G) Жаңақаладағы шайқас
 - H) Ойрантөбе шайқасы
29. Қола дәуіріне тән емес ерекшелік:
- A) Теселі егіншілік дамыды
 - B) Мал бағудың көшпелі түріне көшу басталды
 - C) Абыздар пайда болды
 - D) Кен өндіру, металл өңдеу ісі дамыды
 - E) Қыш құмыра жасау ісі қалыптасты
 - F) Еңбек бөлінісі пайда болды
 - G) Андрон мәдениеті кезеңі
 - H) Жеке меншік пайда болды
30. Тәуке ханның тұсында үш жүздің басын қосқан құрылтайлар, билер кеңесі шақырылған жерлер:
- A) Қарауылтөбе
 - B) Хантөбе
 - C) Қыштөбе
 - D) Тастөбе
 - E) Битөбе
 - F) Мартөбе
 - G) Құстөбе
 - H) Күлтөбе

АДАМ. ҚОҒАМ. ҚҰҚЫҚ.

1. «Адамды білім сақтайды» деп айтқан:
 - A) А.Иүгінеки
 - B) А.Чехов
 - C) Ш.Уәлиханов
 - D) А.Құнанбайұлы
 - E) Қ.Сәтбаев
2. «Parliament» сөзі ағылшын тілінен аударғанда қандай мағынаны береді?
 - A) сөйлеу
 - B) алда отырған
 - C) қария
 - D) халық
 - E) билік
3. Елеулі дәрежеде езгіден, каналудан сақтайтын бостандық болып табылады:
 - A) Саяси бостандық.
 - B) Құқықтық бостандық
 - C) Экономикалық бостандық.
 - D) Рухани бостандық.
 - E) Өмір бостандығы.
4. Зейнеткерлерді әлеуметтік қорғау қозғалысы:
 - A) «Лад»
 - B) «Поколение»
 - C) «Невада – Семей»
 - D) «Азамат»

Е) «Руханият»

5. 1995 жылдың басында республикамызда қаншаға жуық діни бірлестіктер мен қауым қызмет атқарды?

- A) 1180
- B) 2019
- C) 2500
- D) 2750
- E) 3088

6. Азаматтық және саяси құқықтар жөніндегі халықаралық пактінің қабылданған жылы:

- A) 1948 жылы
- B) 1950 жылы
- C) 1966 жылы
- D) 1976 жылы
- E) 1989 жылы

7. Әркімнің өмір сүруге құқығы:

- A) Конституцияның 1-бабында көрсетілген.
- B) Конституцияның 7-бабында көрсетілген.
- C) Конституцияның 10-бабында көрсетілген.
- D) Конституцияның 15-бабында көрсетілген.
- E) Конституцияның 16-бабында көрсетілген.

8. Кәмілетке толмаған екі балаға ай сайын төленетін алименттің мөлшері:

- A) Әкесінің немесе анасының табысының бестен бірі.
- B) Әкесінің немесе анасының табысының төрттен бірі.
- C) Әкесінің немесе анасының табысының үштен бірі.
- D) Әкесінің немесе анасының табысының тең жартысы.
- E) Әкесінің немесе анасының табысының үштен екісі.

9. Қандай да бір мемлекеттік орган мен оның құрылымдық бөлімшелері қызметінің ішкі тәртібін реттейтін нормативтік-құқықтық акт:

- A) қағида
- B) ереже
- C) реестр
- D) регламент
- E) нұсқаулық

10. Артығын анықтаңыз:

- A) Қылмыс объектісі
- B) Мотив
- C) Қылмыс заты.
- D) Шарт
- E) Аффект

11. Ортағасырлық схоластикалық философияның көрнекті өкілі:

- A) Фома Аквинскийді
- B) Николо Макиавеллиді
- C) Аврелий Августинді
- D) Марк Туллий Цицеронды
- E) Леонардо да Винчи

12. Жүйелер теориясының негізін қалаушылардың бірі, австриялық биолог-теорияшы:

- A) Л.Берталанфи

- B) А.Шюц
 - C) Р.Мертон
 - D) Э.Гуссерль
 - E) П.Лукман
13. Қазақстан Республикасы Парламентінің төменгі палатасына сайланады:
- A) 47 депутат
 - B) 90 депутат
 - C) 98 депутат
 - D) 103 депутат
 - E) 107 депутат
14. Конституциялық Кеңестің өмір бақилық мүшелігіне құқылы:
- A) Қазақстан Республикасының Экс-Президенттері.
 - B) Экс-Жоғарғы Сот төрағалары.
 - C) Конституциялық Кеңестің төрағасы.
 - D) Қазақстан Республикасының Экс-Сенаторлары.
 - E) Қазақстан Республикасының Экс- Сенат төрағалары.
15. Сауда кәсіпорындарымен халыққа бөліп төлеуге сатқан тауарлары түрінде, сондай-ақ банктер мен арнаулы несиелік институттармен тұтыну тауарларын сатып алу және көрсетілген қызметтерге төлем жасау үшін берілетін несие қалай аталады?
- A) Банктік несие.
 - B) Тұтынушылық несие.
 - C) Ипотекалық несие.
 - D) Мемлекеттік несие.
 - E) Халықаралық несие.
16. Қазақстан Республикасының Конституциялық Кеңесінің мүшелерінің саны:
- A) 4
 - B) 5
 - C) 6
 - D) 7
 - E) 8
17. Түрлі операциялардың сипатын, жүйелік тәртіптерін айқындайтын қызметтің жобасы:
- A) «мақсат»
 - B) «мотив»
 - C) «шығармашылық»
 - D) «зият»
 - E) «даралық»
18. Анаксиман нені барлық заттардың бастамасы деп есептеді?
- A) жерді
 - B) суды
 - C) ауаны
 - D) отты
 - E) атомды
19. Иілгіштік пен динамизм тән:
- A) Командалық экономика жүйесіне.
 - B) Жоспарлы экономика жүйесіне.
 - C) Дәстүрлі экономика жүйесіне.

Д) Аралас экономика жүйесіне.

Е) Натуралды-қауымдық экономика жүйесіне.

20. Барлық объективті мазмұнына қарамастан аяқталмағандығы, толық емес екендігі көрінетін, кейін бұдан әрі нақтылауды қажет ететін білімдерді қалай айтамыз?

А) Абсолютті ақиқат.

В) Объективті ақиқат.

С) Салыстырмалы ақиқат.

Д) Абсолютті адасу.

Е) Салыстырмалы адасу.

21. Қазіргі заманғы менеджмент адамдар ұжымының өндірістік қызметінің алға басуына қажетті деп айтқан үш шарты:

А) әлеумет

В) саясат

С) иерархия

Д) технология

Е) қаражат

Ғ) теңдік

Г) қарым-қатынастағы демократия

Н) қарым-қатынас мәдениеті

22. Философияның негізгі тұрғылары:

А) рационализм

В) скептицизм

С) романтизм

Д) субъективизм

Е) гностицизм

Ғ) агностицизм

Г) объективизм

Н) классицизм

23. Ежелгі грек драматургтері:

А) Эсхил

В) Гомер

С) Парменид

Д) Гераклит

Е) Еврепид

Ғ) Платон

Г) Софокл

Н) Пифагор

24. Атеист:

А) Бір құдайға табынушы.

В) Дінге берілген адам.

С) Ешбір дінді ұстанбайтын адам.

Д) Діні жоралғыларды жүргізуші.

Е) Дін жолында құрбан болған адам.

Ғ) Көп құдайларды пір тұтушы.

Г) Бір діннен екінші дінге ауысқан адам.

Н) Рухани құндылықтарды материалдық құндылықтардан жоғары қоюшы адам.

25. Құдай туралы діни ілім:

- A) метофизика
- B) диалектика
- C) философия
- D) гносеология
- E) аксеология
- F) теология
- G) мифология
- H) методология

26. Аристотельдің пікірінше, мемлекеттік құрылыстың дұрыс формаларына жатады:

- A) тирания
- B) олигархия
- C) монархия
- D) аристократия
- E) геронтократия
- F) демократия
- G) полиция
- H) анархия

27. Әлемнің танымдығын толығымен немесе ішінара жоққа шығару:

- A) анархия
- B) фатализм
- C) волюнтаризм
- D) эмпиризм
- E) скептицизм
- F) агностицизм
- G) оптимизм
- H) гностицизм

28. Философияда мақсат болу керек деп есептеген:

- A) Аристотель
- B) Архимед
- C) Парменид
- D) Гераклит
- E) Сократ
- F) Платон
- G) Эпикур
- H) Пифагор

29. Конституциялық монархия жатады:

- A) АҚШ
- B) Қазақстан
- C) Жапония
- D) Италия
- E) Ұлыбритания
- F) Ресей
- G) Германия
- H) Сауд Арабиясы

30. Адамның өз мақсат-мүддесіне, бағалауы мен мұраттарына сәйкес шешім қабылдау және іс-әрекет ету қабілеті:

- A) ой бостандығы
- B) ар-ұждан бостандығы

- С) өмір бостандығы
- Д) шешім қабылдау бостандығы
- Е) ерік бостандығы
- Ғ) әрекет бостандығы
- Г) жеке тұлға бостандығы
- Н) гнолеологиялық бостандығы

ТІЛ МЕН ӘДЕБИЕТ

1. Жақсыз сөйлемді табыңыз.
 - А) Тапсырысты жауапкершілікпен орындауға болатын еді ғой.
 - В) Тып-тымық көлшіктің астан-кестенін шығарды.
 - С) Әлсіз қурайдай қорғанға сүйеніп тұрған сияқтымын.
 - Д) Қай уақытта тұру керек екенін Жұлдыз жақсы біледі.
 - Е) Басқаны ауызға да алмаймын.
2. Жалаң сөйлемді табыңыз.
 - А) Сен өте жақсы доссың.
 - В) Шалқардың да ішек-сілесі қатып еді.
 - С) Цехтар да дұрыс жабдықталған.
 - Д) Арман комбайн жөндеп жатқан ауылға кетті.
 - Е) Азамат кете барды.
3. Басыңқы сыңарын көрсетіңіз: *Орындаған сенсің.*
 - А) Есімше
 - В) Тұйық етістік
 - С) Үстеу
 - Д) Етіс
 - Е) Есімдік
4. Есімді менгеруді табыңыз.
 - А) Халық сыны қатесіз.
 - В) Елдің күші – селдің күші.
 - С) Халықтың құшағы кең.
 - Д) Арман – адамға қанат.
 - Е) Көп алғысы көгертер.
5. Сабактас құрмалас сөйлемді табыңыз.
 - А) Олардың киімдері де, кескіндері де, мінез-құлықтары да бір-біріне ұқсамайды.
 - В) Абай бұл түнді ұйқысыз өткізді, бірақ талған жоқ.
 - С) Біресе жаңбыр себелейді, біресе қар ұшқындайды.
 - Д) Бұлақты таудан арна ақса, теңіз болар аяғы.
 - Е) Жақсылардың біразы ұстағанның қолында, тістегеннің аузында кетті ғой ...
6. Салалас құрмалас сөйлем:
 - А) Мен не істерімді білмей, сасып қалдым.
 - В) Асанда сансыз электр шамдары ілінген сияқты, жұлдыздар жымыңдайды.
 - С) Кедей байыса, жомарт келеді.
 - Д) Сіз деп сөйлеу – кішіліктің емес, кісіліктің белгісі.
 - Е) Бала кереуеттің үстінен көне тоз көрпешені алып, шалдың иығына жапты.
7. Салаластың түрін ажыратыңыз. *Сапардың сүйетін екі нәрсесі бар-ды.*

біріншісі – көгершін ұшыру да, екіншісі – көл бетінде қайықпен жүзу.

- A) Талғаулы.
- B) Кезектес.
- C) Себеп-салдар.
- D) Қарсылықты.
- E) Түсіндірмелі.

8. *Қайтсе де? Не емсе де? Қайткенмен?* сұрауларына жауап беретін сабақтас түрін көрсетіңіз.

- A) Қарсылықты бағыныңқы сабақтас.
- B) Мезгіл бағыныңқы сабақтас.
- C) Себеп бағыныңқы сабақтас.
- D) Қимыл-сын бағыныңқы сабақтас.
- E) Шартты бағыныңқы сабақтас.

9. Табыс септігіндегі зат есімнің толықтауыштық қызметін табыңыз.

- A) Бұған сенбегенің дұрыс болған екен.
- B) Көк торғын Көкшетауды мұнар басқан.
- C) Апаттың алдын алу шаралары ұйымдастырылды.
- D) Бұл – сізден күтпеген жауабым.
- E) Ауылдан шыққанда күн әлі жарық болатын.

10. Болымсыздық есімдігін табыңыз.

- A) Менің әскерге кететін күнім де таянды.
- B) Хабар тез таралып кетті.
- C) Бейтаныстың қаперіне ештеңе кіріп шығатын емес.
- D) Оның қасына мен де барып отырамын.
- E) Әміржан кісіге тез үйір болатын еді.

11. Баяндауыш қызметіндегі есімдікті белгілеңіз.

- A) Сенің бақытың мен үшін маңызды.
- B) Оны ойлау керек.
- C) Менің жауым Тоқатай емес.
- D) Кімнің дос, кімнің жау екенін біліп жүр.
- E) Сенерім – өзіңсің.

12. Диалогтың анықтамасын көрсетіңіз.

- A) Біреудің сөзін мазмұнын сақтай отырып жеткізу
- B) Жергілікті бір аймақта ғана қолданылатын сөз
- C) Біреудің айтқан сөзін айнытпай беру
- D) Қарату, көңіл аудару мақсатында айтылған сөз
- E) Екі адамның тіл қатысуы

13. Бірыңғай үнді дауыссызы бар сөзді табыңыз.

- A) Көктем.
- B) Арман.
- C) Қыс.
- D) Жаз.
- E) Күз.

14. Еріндік, езулік дыбыстар араласып келген сөзді табыңыз.

- A) Балық.
- B) Серік.
- C) Суық.
- D) Аспан.
- E) Ерлік.

15. F.Мүсіреповтің екі түрлі өмірді, екі түрлі сезімді басынан кешіргенін тебірене баяндайтын шығармасын белгілеңіз.

- A) «Тулаған толқында»
- B) «Ұлпан»
- C) «Қос Шалқар»
- D) «Кездеспей кеткен бір бейне»
- E) «Ашынған ана»

16. «Жүрегім, мен зарлымын жаралыға» деп басталатын поэманы белгілеңіз.

- A) «Жапанды орман жаңғыртты»
- B) «Тасқын»
- C) «Қалқаман-Мамыр»
- D) «Батыр Баян»
- E) «Көбік шашқан»

17. Терлікбай, Ермек, Мүслима деген кейіпкерлер С.Сейфуллиннің қандай шығармасында кездестінін анықтаңыз.

- A) "Жемістер".
- B) "Жер қазғандар".
- C) "Қызыл сұңқарлар".
- D) "Бақыт жолына".
- E) "Тар жол, тайғақ кешу".

18. Шығыс қызы Жаннаға ай жарығында отырып хат жазатын боздақ жігіт кім, табыңыз.

- A) С. Ерубәев.
- B) Ә. Нұршайықов.
- C) Б. Бұлқышев.
- D) Т. Тоқтаров.
- E) М. Иманжанов.

19. «Уәй, тәңір-ай, мен Құнанбайдың өзге жағынан мін тауып алысып жүрмін бе? Жалғыз-ақ «не қылайыны» жоқ қой, сондықтан кетіп жүргем жоқ па?» М.Әуезовтің қай кейіпкерінің сөзі екенін табыңыз.

- A) Сүйіндік.
- B) Бөжей.
- C) Қаратай.
- D) Байдалы.
- E) Байсал.

20. Міржақып Дулатовтың «Бақытсыз Жамал» романында Жамалға құда түскен жігіттің атын табыңыз.

- A) Сары Жұман.
- B) Тапал Жұман.
- C) Ұзын Жұман.
- D) Таз Жұман.
- E) Байжан.

21. Төрт буынды сөзді табыңыз:

- A) Тәжірибе
- B) Тығылып
- C) Тыныштық
- D) Тиын
- E) Торсық

- F) Төлқұжат
- G) Тақырып
- H) Толтырылып

22. Анықтаушы туынды сын есімнен болған сөйлемді табыңыз.

- A) Көркем бұйымдар мен зәулім ғимараттар көз қуанышы.
- B) Әдемі және әсем бұйымдарға қызығушылық адамзатқа тән.
- C) Дастархан басында жастар үлкендердің батасын алған.
- D) Ұлытау қасиетті тау.
- E) Бишінің түрлі өрнектер жасап қозғалуы үлкен шеберлікті талап еткен.
- F) Дастарханға дәстүрлі ет тағамдары қойылды.
- G) Қазықұрт қазақ ұғымында аса киелі, шежірелі жер.
- H) Елімізде ою-өрнектің 230-дан аса түрі белгілі.

23. Синонимдес тұрақты сөз тіркесін табыңыз:

- A) Жер болу, бетінен оты шығу
- B) Жүз тайысу, жүзі солу
- C) Көзі алақандай болу, көзі жету
- D) Екі көзі шарасынан шығу, төбе шашы тік тұру
- E) Тіс жармау, тісін қайрау
- F) Тонның ішкі бауындай, тонына сыймау
- G) Көз байлау, көз жазып қалу
- H) Тамыр жаю, тамырына балта шабу

24. Өсімдік атау ұғымындағы біріккен сөзді табыңыз:

- A) Таушешек, атпақияр
- B) Ажырық
- C) Қызғалдақ, жоңышқа
- D) Дермене, қызыл қайың
- E) Шегіргүл, күймесгүл
- F) Адыраспан, жусан
- G) Қырыққұлақ, бәйшешек
- H) Арша, қамыс

25. Тыныс белгісі дұрыс қойылған төл сөзі бар сөйлемді анықтаңыз:

- A) Ысырыңыздар. Жел тисін! деді біреу.
- B) Естемес атын тебініп күбірледі «Ботасы өлген, боз інген...»
- C) Биік мансап – биік жартаc дейді Абай.
- D) Соғымның сирағы кесіле ме? деді, анау екеуі.
- E) Ұста: «Бұны қайдан көрдім?» деп ойлады.
- F) «Көлтауысар, көлдің суын құрт деді Төстік.
- G) Шырағым, деді Ботагөзге кемпір, сен де далаға шығып кетші.
- H) Тартпадан пайда жоқ. Мойны үзіліп кетіпті деді үшінші біреу.

26. Септеулік шылау қатысқан сөйлемді табыңыз:

- A) Қайық аударылып, адамдары суға батыпты-мыс.
- B) Осы күнді халықтар жыл сайын тойлап келеді.
- C) Мектеп үйден алыс емес, сондықтан мектепке жаяу барамын.

- D) Айдос, бүгін сенің қолың бос па?
 E) Осы сен-ақ бізді шаршатып бітірдің.
 F) Еркін түске дейін үйден шыққан жоқ.
 G) Біз сабақ туралы сөйлестік.
 H) Сен түгіл мен де бес алған емеспін.
27. Септіктердің көнеленуінен қалыптасқан үстеуді белгілеңіз:
 A) Оларды ренжіткеніне өкінді.
 B) Асан абайсызда шалқасынан құлап түсті.
 C) Ұлттық шешендік өнер өте биік дәрежеде дамыған.
 D) Осылайша жұмыс жеңілдейді, әрі өнім де көбейеді.
 E) Дәурен бұл оқиғаға қатты қайғырды.
 F) Машинаны көрген Нұржан Дәуреннің артынан жүгірді.
 G) Салтанатты достары босқа әуреледі.
 H) Бүгін бірінші рет әдейі алғызып отыр.
28. F.Мүсіреповтың «Қазақ солдаты» романы 1945 жылы алғаш қандай атпен жарық көрді?
 A) «Кездеспей кеткен бір бейне»
 B) «Оянған өлке»
 C) «Тулаған толқында»
 D) «Ботагөз»
 E) «Қазақ батыры»
 F) «Қазақ айнасы»
 G) «Батыр қазақ»
 H) «Жұмбақ жалау»
29. Үкілі Ыбырайдың туған жерін белгілеңіз:
 A) Павлодар облысы Баянауыл ауданындағы Жасыбай көлінің жағасы
 B) Солтүстік Қазақстан облысы Айыртау ауданы Қоскөл ауылы
 C) Ақмола облысы Көкшетау уезіне қарасты №5 ауыл Сандыбай бұлағы
 D) Ақмола облысы Еңбекшілдер ауданы
 E) Жамбыл облысы Шу ауданы Ақтөбе ауылы
 F) Солтүстік Қазақстан облысы Жамбыл ауданы Гүлтөбе-Маманай ауылы
 G) Батыс Қазақстан облысы Қаратөбе ауданы Ақбақай деген жер
 H) Шығыс Қазақстан облысы Мақаншы ауданы Бақты ауылы
30. Сәкен Сейфуллиннің шығармаларын табыңыз:
 A) «Бақытсыз Жамал» романы
 B) «Аққудың айырылуы» поэмасы
 C) «Терме» өлеңдер жинағы
 D) «Қырық мысал» жинағы
 E) «Тар жол, тайғақ кешу» романы
 F) «Асау тұлпар» өлеңдер жинағы
 G) «Құлагер» поэмасы
 H) «Батыр Баян» поэмасы

АҒЫЛШЫН ТІЛІ

1. Орфографияға назар аудара отырып, ағылшын сөзін табыңыз. *Тұрғын*
 A) inabihtant.
 B) inhatibant.
 C) inbahitant.

- D) intanhabit.
E) inhabitant.
2. Төмендегі сөзге синонимдес сөзді табыңыз: “*Sunshine*”
A) Sun-dial.
B) Sunbeam.
C) Sunstroke.
D) Solar system.
E) Sunlight.
3. Етістікті табыңыз:
A) coldly
B) stony
C) darkness
D) find
E) thirteen
4. Фразеологизмге керекті сөзді қойыңыз:
... *hurts more than truth. Шыңдықтан артық ештеңе жоқ.*
A) Everything.
B) No.
C) Nothing.
D) Something.
E) Anything.
5. Аударманың дұрыс нұсқасын табыңыз. *Ол үйге барайын деп жатыр.*
A) He is going home now.
B) He should go home soon .
C) He’ll go home soon.
D) He isn’t going home now.
E) He is going to go home.
6. Тиісті артикльді қойыңыз. *Cars need ... oil and petrol.*
A) A.
B) - .
C) On.
D) The.
E) An.
7. Дұрыс демеулікті таңдаңыз: *You should learn this poem . . . heart.*
A) in;
B) with;
C) about;
D) by;
E) on.
8. Берілген сөздің бірлігін табыңыз. *mother*
A) country
B) town
C) village
D) city
E) land
9. Датаның дұрыс оқылунұсқасын табыңыз: “27/04”
A) The twentieth and seven of April.
B) The twentieth seventh of April.
C) The twenty-seventh of April.

D) The twentieth seven of April.

E) The twenty and seventh of April.

10. Дұрыс нұсқасын таңдаңыз: *Our lesson begins at ... o'clock*

A) two

B) secondth

C) twoth

D) seconds

E) second

11. Есімдікті белгілеңіз: *I want _____ bread.*

A) a few

B) some

C) no

D) few

E) anything

12. Сөйлемді толықтырыңыз:

What do you think of the woman ... played the part of Cleopatra?

A) who

B) where

C) what

D) when

E) this

13. Сөйлемді аяқтаңыз: *The Volga is ... than the Don.*

A) long

B) the longest

C) as long as

D) longer

E) not so long as

14. Passive-тің дұрыс формасын таңдаңыз: *My shirt ... in Thailand.*

A) Has made

B) Are made

C) Had been made

D) Made

E) Was made

15. Мұқтаждықты білдіретін модальді етістік: *I ... go to the doctor.*

A) can

B) have to

C) may

D) am to

E) ought to

16. Ерекше белгіленген сөзге дұрыс сұрақты табыңыз:

He was presented a TV-set yesterday.

A) What was presented him yesterday?

B) What was him presented yesterday?

C) What was he presented yesterday?

D) What he was presented yesterday?

E) What was present to him yesterday?

17. Етістіктің дұрыс нұсқасын таңдаңыз:

If I ... a lot of money, I'd travel around the world.

A) Shall have.

- B) Has.
- C) Would have.
- D) Had.
- E) Have.

18. Етістіктің дұрыс нұсқасын таңдаңыз:

Once upon a time there ... three little pigs.

- A) Is.
- B) Were.
- C) Are.
- D) Be.
- E) Was.

19. Жауаптың дұрыс нұсқасын таңдаңыз:

What is the official residence of the Prime Minister of the UK?

- A) No. 10 Downing Street.
- B) Baker's street.
- C) Whitehall.
- D) The Supreme Court.
- E) The Stock Exchange.

20. Мәтінді оқып тапсырманы орындаңыз.

Jonathan Swift, a famous English writer was travelling on horseback with a servant. It was raining and the roads were muddy. In the evening the two men came to an inn. Before going to bed Swift told his servant to clean his boots. But the servant was lazy and did not do what his master said. The next morning when Swift saw the dirty boots he asked the servant why he had not cleaned the boots. The servant answered that he had not cleaned the boots because they would soon become dirty again.

Сөйлемді мәтіннің мағынасына сай аяқтаңыз.

When Swift was travelling on horseback

- A) the weather was sunny.
- B) they could not find an inn.
- C) he met his friend.
- D) his servant stayed at home.
- E) it was raining.

21. Дұрыс жауапты белгілеңіз: *He is ... at university ... at college.*

- A) such, as
- B) both, and
- C) nor, neither
- D) so, as
- E) or, either
- F) the, same
- G) either, or
- H) neither, nor

22. Белгіленген сөз қай сөз табына жатады: *He spoke angrily and we understood at once that something had happened.*

- A) Adjective
- B) Passive Voice
- C) Pronoun
- D) Noun
- E) Participle

F) Numerals

G) Verb

H) Adverb

23. Зат есімнің жекеше түріндегі тәуелділік формасын таңдаңыз:

A) Girls'

B) Brother's

C) Children's

D) Men's

E) Child's

F) Women's

G) Sisters'

H) Son's

24. Қажетті зат есімді таңдаңыз: *There were many... in the forest.*

A) deers

B) deeres'

C) deerses

D) deers'

E) deerse

F) deeres

G) deer's

H) deer

25. Белгіленген сөз сөйлемде: *I go in for swimming.*

A) Adjective

B) Perfect Gerund

C) Indefinite Infinitive Active

D) Participle 1

E) Gerund

F) Infinitive Passive

G) Participle 2

H) Verb

26. Қажетті модальді етістікті көрсетіңіз: *Alan ... study for his exam, but he ... concentrate.*

A) was to, can't

B) must, shouldn't

C) has to, can't

D) ought to, couldn't

E) should, mustn't

F) didn't have to, can

G) couldn't, has to

H) have to, can't

27. Дұрыс жазылған сөзді таңдаңыз:

A) Freindship

B) Frendship

C) Friendchip

D) Friendship

E) Fripendish

F) Frienshdip

G) Fripenship

H) Friensdhip

28. Реттік сан есімді табыңыз:

- A) forty-five
- B) the two hundred-second
- C) the forty-fifth
- D) the thirty-first
- E) the thirty-one
- F) two hundred -two
- G) thirty and one
- H) the forty-five

29. Дұрыс аударылған сөйлем қатарын көрсетіңіз: *Зерттеу жұмысын Америкадан келген бір топ ғалымдар жасады.*

- A) Scholars American did the research from.
- B) The research was done by scholars of group from America.
- C) The research was done by a group of scholars from America.
- D) A group of scholars from America did the research.
- E) Scholars are from American did the research.
- F) The research was done from by America scholars a group of.
- G) The research was done by from America scholars a group of.
- H) The research was done a group of American scholars.

30. Мәтінді оқып, тапсырманы орындаңыз:

A hundred years ago people knew to entertain themselves much better than they do now. When a group of people gathered together, they talked, played cards, or other games, read aloud to each other, or went out hunting or walking together. Most people could sing a little or play a musical instrument, so at a party the guests entertained each other. Conversation was an art, amusing conversation could keep people happy for hours. As for games, such as football, tennis ,people played them more often than they do now. Most of them didn't play very well, but they could amuse themselves and their friends.

Мәтіннің мазмұнына сәйкес сөйлемді аяқтаңыз:

A hundred years ago people ...

- A) waited for the invention of the radio, cinema, television.
- B) did not entertain themselves.
- C) sang a little or played a musical instrument.
- D) had no free time.
- E) could not play a musical instrument.
- F) talked, played cards.
- G) knew to entertain themselves much better than they do now.
- H) worked hard.